

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ต. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ.๒๖๓-๒๖๕/๒๕๔๖
คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๕๘-๓๖๐/๒๕๔๗

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๒ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

คดีหมายเลขดำที่ อ.๒๖๓/๒๕๔๖
คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๕๘/๒๕๔๗

ระหว่าง

ศาสตราจารย์ เกษม วัฒนชัย

ผู้ฟ้องคดี

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(ทบวงมหาวิทยาลัย เดิม) ที่ ๑
กรมบัญชีกลาง ที่ ๒
กระทรวงการคลัง ที่ ๓

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

/คดีหมายเลขดำ...

คดีหมายเลขดำที่ อ.๒๖๔/๒๕๔๖
คดีหมายเลขแดงที่ ๑.๓๕๙/๒๕๔๙

ระหว่าง { นายสุชาติ เมืองแก้ว ผู้ฟ้องคดี
 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้ถูกฟ้องคดี
 (ทบวงมหาวิทยาลัย เดิม) ที่ ๑
 กรมบัญชีกลาง ที่ ๒
 กระทรวงการคลัง ที่ ๓

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

คดีหมายเลขดำที่ อ.๒๖๕/๒๕๔๖
คดีหมายเลขแดงที่ ๑.๓๖๐/๒๕๔๙

ระหว่าง { สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้ฟ้องคดี
 (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เดิม)
 นายสุชาติ เมืองแก้ว ที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดี
 ศาสตราจารย์ เกษม วัฒนชัย ที่ ๒

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลย ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

/คดีนี้...

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง) สั่งรวมคดี จำนวนที่หนึ่ง คดีหมายเลขดำที่ ๘๔๘/๒๕๔๔ หมายเลขแดงที่ ๑๕๐๐/๒๕๔๖ จำนวนที่สอง คดีหมายเลขดำที่ ๘๕๓/๒๕๔๔ หมายเลขแดงที่ ๑๕๐๑/๒๕๔๖ ซึ่งเป็นคดีที่โอนมาจากเรื่องที่ร้องทุกข์ ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ตามมาตรา ๑๐๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และจำนวนที่สาม คดีหมายเลขดำที่ ๑๘๖๒/๒๕๔๕ หมายเลขแดงที่ ๑๕๐๒/๒๕๔๖ ซึ่งเป็นคดีที่โอนมาจากศาลแพ่ง ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ เข้าด้วยกัน โดยให้เรียกผู้ฟ้องคดีในจำนวนที่หนึ่งและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในจำนวนที่สามว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เรียกผู้ฟ้องคดีในจำนวนที่สองและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในจำนวนที่สามว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เรียกผู้ฟ้องคดีในจำนวนที่สามว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเรียกผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในจำนวนที่หนึ่งและจำนวนที่สองว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตามลำดับ ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๘๔๘/๒๕๔๔ หมายเลขแดงที่ ๑๕๐๐/๒๕๔๖ คดีหมายเลขดำที่ ๘๕๓/๒๕๔๔ หมายเลขแดงที่ ๑๕๐๑/๒๕๔๖ และคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๖๒/๒๕๔๕ หมายเลขแดงที่ ๑๕๐๒/๒๕๔๖ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง)

โดยที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ทำให้มีการโอนอำนาจหน้าที่ บรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ อัตรากำลัง ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของทบวงมหาวิทยาลัยมาเป็นของสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา ทำให้กิจการหรืออำนาจหน้าที่ของทบวงมหาวิทยาลัย และสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยในส่วนที่เกี่ยวกับคดีนี้ โอนมาเป็นของสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงถือว่าสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แทนสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แทนทบวงมหาวิทยาลัย และถือว่าบรรดาถ้อยคำสำนวนทั้งหลายที่ระบุหรืออ้างถึง สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยและทบวงมหาวิทยาลัยเป็นการระบุหรืออ้างถึง สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา

จำนวนที่หนึ่ง ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ทม ๐๒๐๒.๖ (ส)/๑๒๖๑๒ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑

รับผิด...

รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๕๐ บาท ภายในกำหนดเวลา ๔๕ วัน ร่วมกับนายทวิศักดิ์ บัวพันธ์ ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาของนายทวิศักดิ์ กระทำการโดยประมาทเลินเล่อลงลายมือชื่ออนุมัติให้มีการเบิกจ่ายในใบถอนเงินโดยปล่อยให้ช่องว่าง มิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษรเพื่อป้องกันมิให้มีช่องว่างอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ เรื่อง การกรอกจำนวนเงินในฎีกาเบิกเงินจากคลังและในเช็ค ทำให้นายทวิศักดิ์กระทำการทุจริตพิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติมได้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มิต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเนื่องจากหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ ที่กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการเขียนเช็คสั่งจ่าย และนอกจากฎีกาและเช็คแล้วหากมีเอกสารการเงินที่ต้องปฏิบัติคล้ายคลึงหรือทำนองเดียวกันก็ให้ถือปฏิบัติตามการกรอกและการเขียนเช่นเดียวกันโดยอนุโลม เป็นการตีความเพิ่มเติมระเบียบในทางที่เป็นโทษ จึงไม่สามารถนำมาใช้วินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบและใบถอนเงินของธนาคารมิใช่เช็คหรือฎีกา จึงไม่ต้องใช้วิธีการตามที่กำหนดในระเบียบการเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ ข้อ ๓๙ ซึ่งกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการเขียนเช็คไม่รวมถึงเอกสารทางการเงินอื่นๆ นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ จึงไม่อาจทราบได้ว่ามีหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวอยู่ อีกทั้งระเบียบดังกล่าวออกมาใช้ภายหลังหนังสือกระทรวงการคลัง หากประสงค์จะยึดแนวปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าว ก็น่าที่จะกำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าว ซึ่งออกมาภายหลัง อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จะได้ปฏิบัติตามระเบียบและหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าว ก็ไม่อาจป้องกันการทุจริตได้ เนื่องจากนายทวิศักดิ์กระทำการทุจริตปลอมแปลงใบถอนเงินหลายวิธี มีการแก้ไขตัวเลขจากเดิมแล้วพิมพ์แก้ไขใหม่ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิได้กระทำการโดยประมาทเลินเล่ออันเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับความเสียหาย อีกทั้งตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มิได้บัญญัติว่าผู้ที่กระทำละเมิดก่อนพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวบังคับใช้จะวินิจฉัยความรับผิดชอบตามกฎหมายใด เมื่อกฎหมายที่บัญญัติภายหลังเป็นคุณกับเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ต้องใช้กฎหมายที่บัญญัติภายหลังมาวินิจฉัยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบกับนายทวิศักดิ์ในเงินจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๕๐ บาท จึงขอให้ศาลมีคำสั่งว่า

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มิได้กระทำการประมาทเลินเล่อและไม่ต้องรับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทน
จำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท

สำนวนที่สอง ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ
ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๓ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ รับผิดชอบใช้
เงินจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท ภายในกำหนดเวลา ๔๕ วัน ร่วมกับนายทวิศักดิ์ในฐานะ
ผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อในใบถอนเงิน อีกทั้งมีหน้าที่ควบคุม
ดูแลการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายของเจ้าหน้าที่ ปล่อยปละละเลยไม่ควบคุม
การเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบ ไม่ควบคุมให้มีการทำบัญชีรายจ่าย และเมื่อมีการอนุมัติ
ให้เบิกจ่ายเงินแล้วไม่จัดทำรายงานฐานะการเงินของโครงการให้คณะอนุกรรมการทราบ
เมื่อลงลายมือชื่ออนุมัติให้เบิกจ่ายเงินในใบถอนเงินปล่อยให้ มีช่องว่าง มิได้ขีดเส้น
หน้าจำนวนเงินและตัวอักษรเพื่อป้องกันมิให้มีช่องว่างให้พิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเป็นช่องทาง
ให้เกิดการทุจริตถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหาย
ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ต้องรับผิดชอบเนื่องจากโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์
ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคณะอนุกรรมการบริหารโครงการวิจัยเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารโครงการ
และเป็นโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษาผู้ฟ้องคดีที่ ๒
ในฐานะเป็นผู้ดำเนินการสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษาได้รับแต่งตั้งให้เป็นอนุกรรมการ
และเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลงานด้านเอกสารและงานการเงินของโครงการฯ
และมีผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์งบประมาณและเจ้าหน้าที่ส่วนวิเคราะห์งบประมาณอีกคนหนึ่ง
เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ เมื่อมีการขออนุมัติเบิกจ่ายเงิน ผู้ฟ้องคดีที่ ๒
จะตรวจสอบเอกสารว่าการเบิกจ่ายเงินมีการอนุมัติถูกต้องหรือไม่ จำนวนเงินตรง
ตามที่อนุมัติหรือไม่ เอกสารครบถ้วนหรือไม่ เมื่อครบถ้วนแล้วผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ก็จะลงลายมือ
ชื่อในใบถอนเงินและเสนอผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อลงลายมือชื่อต่อไป ต่อมาได้มีการเปลี่ยน
ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์งบประมาณหลายครั้งและมีการโอนงานโครงการฯ
จากส่วนวิเคราะห์งบประมาณไปยังส่วนวิจัยและประเมินผล นายทวิศักดิ์จึงใช้ช่วงเวลา
ดังกล่าวกระทำการทุจริตโดยปลอมแปลงใบถอนเงินหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ลงลายมือชื่อแล้ว
ดังนั้น การทุจริตที่เกิดขึ้นจึงมิใช่เพราะผู้ฟ้องคดีที่ ๒ กระทำการโดยประมาทเลินเล่อ
นอกจากนี้ การที่นายทวิศักดิ์ได้ปลอมแปลงเอกสารและยกยอกเงินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
ไปก็มีใช้ผลโดยตรงจากการที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มิได้ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง

/ที่ กค...

ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ การปลอมแปลงเอกสารได้กระทำหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการพิมพ์ตัวเลขและตัวอักษรเพิ่มเติม ลบตัวเลขและตัวอักษรออกแล้วพิมพ์แก้ไขใหม่ แก้ไขวันที่ในใบถอนเงินแก้ไขเพิ่มเติมชื่อตนเองและผู้อื่นที่ไม่ใช่พนักงาน ให้เป็นผู้มีสิทธิรับเงิน และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า ตามระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ ข้อ ๓๙ ได้กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการเขียนเช็คหรือฎีกา ไม่รวมถึงเอกสารทางการเงินอื่น ๆ ด้วย และการที่หนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวกำหนดว่า หากมีเอกสารการเงินอื่นที่ต้องปฏิบัติคล้ายคลึงทำนองเดียวกันกับการกรอกเช็คหรือฎีกาก็ให้ถือปฏิบัติในการกรอกและการเขียนเช็คหรือฎีกาด้วยโดยอนุโลม ก็เป็นการตีความเพิ่มเติมระเบียบปฏิบัติราชการในทางที่เป็นโทษและเป็นการลงโทษละเอียดของการปฏิบัติงานซึ่งบังคับใช้กับเจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ปฏิบัติงานเฉพาะด้านโดยตรง เช่น เจ้าหน้าที่การเงินหรือการบัญชี อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ หนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวได้แจ้งหน่วยงานให้ถือปฏิบัติตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๑ และไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้มีหนังสือแจ้งยืนยันในเรื่องดังกล่าวมายังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ก็ยังไม่เคยได้รับทราบว่ามีหนังสือกระทรวงการคลังฉบับดังกล่าว เมื่อใบถอนเงินของธนาคารไม่ใช่เช็คหรือฎีกาจึงเป็นเรื่องพ้นวิสัยที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาในระดับนโยบายจะทราบได้ว่ามีวิธีปฏิบัติที่ที่จะต้องปฏิบัติเช่นนั้น ดังนั้น การที่วินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ และต้องรับผิดชอบไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นกฎหมายที่บัญญัติหลักการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากแนวทางปฏิบัติในเรื่องความรับผิดทางแพ่งเดิม โดยมีเจตนารมณ์ว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายนั้นเกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และไม่ปรากฏว่ากฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะเจาะจงว่าความรับผิดของเจ้าหน้าที่ซึ่งเกิดก่อนพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับจะวินิจฉัยความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตามกฎหมายใด เมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติภายหลังเป็นคุณกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้กระทำละเมิด การวินิจฉัยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ซึ่งได้กระทำลงก่อนที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับและการสอบสวนหาผู้รับผิดชอบในทางแพ่งก็ยังไม่เสร็จสิ้น

/เมื่อพระราช...

เมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับแล้วและเป็นคุณกับเจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิด จึงต้องใช้กฎหมายซึ่งมีผลในทางที่เป็นคุณในการวินิจฉัยความรับผิด ดังนั้น แม้หากจะฟังว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อก็ไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงขอให้วินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๕๐ บาท ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า โครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้รับงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป มาจัดสรรให้แก่นักวิจัย โดยคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยได้วางระเบียบ ทบวงมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ระเบียบดังกล่าวให้นำเงินเข้าฝากธนาคารพาณิชย์หรือสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการ ทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จ่ายเงินงบประมาณมาให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว กองกลาง สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ก็จะเขียนเช็คสั่งจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา ซึ่งได้เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับ ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสำนักพัฒนาไท บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๐๓-๒-๙๐๐๓๓-๔ ชื่อบัญชี โครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ของทบวงมหาวิทยาลัย สำหรับการถอนเงินของโครงการฯ ได้กำหนดให้ผู้มีอำนาจสองในสามคนลงลายมือชื่อ เป็นผู้ถอนเงิน คือ นายวิจิตร ศรีสอาน ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ทั้งนี้ สมุดบัญชีเงิน ฝากจะเก็บรักษาไว้ที่เจ้าหน้าที่ส่วนวิเคราะห์งบประมาณ ที่ได้รับมอบหมายให้ เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ คือ นางสาววรรณ เรืองปราชญ์ ต่อมา นายทวิศักดิ์ ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ทำหน้าที่แทน เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ได้อนุมัติ โครงการวิจัยและอนุมัติจัดสรรเงินทุนให้แก่นักวิจัยแล้ว นายทวิศักดิ์จะติดต่อนักวิจัย ที่ได้รับทุนมาทำบันทึกข้อตกลงการวิจัยกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งนายทวิศักดิ์เป็นเจ้าหน้าที่ ผู้จัดทำบันทึกข้อตกลง เมื่อนักวิจัยลงลายมือชื่อแล้ว นายทวิศักดิ์ก็เสนอให้ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยลงนามในบันทึกข้อตกลง แล้วจึงทำการเบิกจ่ายเงินทุนวิจัย ให้แก่นักวิจัย ส่วนการจัดทำเอกสารเบิกจ่ายเงิน นายทวิศักดิ์ในฐานะเป็นอนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ จะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานโครงการฯ จัดทำบันทึกพร้อม ใบถอนเงินของธนาคาร เสนอผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขออนุมัติเบิกจ่ายเงินโดยเป็น ผู้กรอกรายละเอียดในใบถอนเงิน ระบุจำนวนเงินที่ถอนตรงกับจำนวนเงินที่ขออนุมัติ

/ตามที่...

ตามที่เสนอไว้ในบันทึก พร้อมทั้งระบุให้นายทวิศักดิ์เป็นผู้รับมอบฉันทะและเป็นผู้รับเงิน เพื่อเสนอผู้ฟ้องคดีที่ ๑ อนุมัติและลงลายมือชื่อในใบถอนเงินของธนาคาร โดยมีผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ร่วมลงลายมือชื่อในใบถอนเงินด้วย สำหรับการบริหารเงินโครงการฯ ได้มอบให้สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ส่วนวิเคราะห์งบประมาณรับผิดชอบ โดยในการตรวจสอบเงินของโครงการในระยะแรก ช่วงต้นปี พ.ศ. ๒๕๓๗ นางสาววรรณเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ผู้ช่วยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบริหารโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์จะจัดทำรายงานการเงินเสนอคณะกรรมการฯ เพื่อตรวจสอบ ต่อมา เมื่อนายทวิศักดิ์ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่แทนนางสาววรรณ ไม่ปรากฏว่ามีการจัดทำรายงานการเงินให้คณะกรรมการฯ ตรวจสอบอีกเลย มีแต่นางสุวิมล วัชรธาดา ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์งบประมาณจะนำบัญชีเงินฝากธนาคารตรวจสอบเป็นครั้งคราว เมื่อนางสุวิมลลาออกจากราชการไปในเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๘ ก็เกิดการทุจริตขึ้น โดยการทุจริตเกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการอนุมัติการเบิกจ่ายและลงลายมือชื่อในใบถอนเงิน ซึ่งนายทวิศักดิ์ทำการแก้ไขใบถอนเงินโดยเพิ่มเติมตัวเลขจำนวนเงินให้มีจำนวนสูงขึ้นจากเดิม และหรือแก้ไขรายชื่อนักวิจัยที่จะขอให้ธนาคารออกเช็คเช็คโดยเพิ่มรายชื่อตนเองกับพวกเป็นชื่อนักวิจัยให้ธนาคารออกเช็คเช็คให้แก่ตนเองกับพวก การทุจริตเริ่มครั้งแรกในเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๘ จนถึงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๙ จำนวน ๑๒ ครั้ง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาผู้รับผิดชอบในทางแพ่งตามคำสั่งสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ๖๔/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๓๘ ผลการสอบสวนคณะกรรมการฯ เห็นว่า มีบุคคลที่ต้องร่วมรับผิดชอบในทางแพ่ง ดังนี้ ๑. นายทวิศักดิ์ บัณฑิต ซึ่งเป็นตัวการในการปลอมแปลงใบถอนเงินของธนาคารทั้ง ๑๒ ครั้ง ต้องรับผิดชอบทางแพ่งเต็มจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท ๒. บุคคลที่ได้รับเช็คเช็คของธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสำนักพญาไท ซึ่งเกิดจากการปลอมแปลงใบถอนเงิน และบุคคลผู้รับเช็คเช็คดังกล่าวก็ไม่ใช่ นักวิจัยที่เป็นผู้มีสิทธิรับเงินจากโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการรับเงินโดยปราศจากมูลหนี้ คือ นางอุดมพร ชมพาน ต้องร่วมรับผิดชอบใช้เงินจำนวน ๒๖๘,๖๐๐ บาท นางบุญล้อม สุวรรณรัตน์ ต้องร่วมรับผิดชอบใช้เงินจำนวน ๑,๓๗๗,๐๐๐ บาท ธนาคารฯ ในฐานะที่เป็น

/ผู้ประกอบ...

ผู้ประกอบธุรกิจในการฝากถอนเงินกระทำการโดยประมาทเลินเล่อปล่อยให้มีการเบิกถอนเงินในใบถอนเงินที่มีร่องรอยแก้ไข ลบ ชีดฆ่าข้อความและตัวเลขในใบถอนเงิน ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหายต้องร่วมรับผิดชอบใช้เงินจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท

สำหรับข้าราชการในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น ในทางสอบสวนไม่ปรากฏว่ามีข้าราชการผู้ใดรู้เห็นหรือร่วมกระทำความผิดกับนายทวิศักดิ์ ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ คณะกรรมการสอบสวนหาผู้รับผิดชอบในทางแพ่งเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่ควบคุมดูแลการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายของเจ้าหน้าที่ ไม่ได้ควบคุมให้เป็นไปโดยรอบคอบเป็นช่องทางให้นายทวิศักดิ์ทุจริตเงินไป จึงมีส่วนประมาทเลินเล่ออยู่บ้างแต่มิได้เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงถึงขนาดที่จะต้องร่วมรับผิดชอบในความเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สำหรับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นั้นคณะกรรมการฯ พิจารณาเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจรู้ได้ว่าระบบการควบคุมดูแลขาดประสิทธิภาพเพราะมิได้มีการรายงานจากผู้ปฏิบัติงาน อีกทั้งการลงลายมือชื่อในใบถอนเงินโดยไม่มีการขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษรไม่ได้พิมพ์ขีดคำว่าบาท ทำให้มีช่องว่างให้นายทวิศักดิ์พิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติมได้นั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ก็มีใช่เป็นผู้พิมพ์กรอกใบถอนเงินดังกล่าว และระเบียบที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ระบุไว้สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้เขียนหรือพิมพ์เช็คในการจ่ายเงินของทางราชการ กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่พิมพ์เสนอมาร และใบถอนเงินมิใช่เช็ค จึงไม่อาจพิจารณาได้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ คณะกรรมการฯ จึงเห็นว่าไม่มีบุคคลใดที่ต้องร่วมรับผิดชอบกับนายทวิศักดิ์ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รายงานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๓๔๙๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ แจ้งผลการพิจารณาว่า มีบุคคลที่ต้องร่วมรับผิดชอบกับนายทวิศักดิ์ ในฐานะผู้บังคับบัญชา คือ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๓ และได้แจ้งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังมิได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ได้ทำหนังสือแจ้งว่าได้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

/ผู้ถูกฟ้อง...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ให้การว่า กรณีข้าราชการสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยักยอกเงินโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ไปจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่งสำนวนการสอบสวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตรวจสอบ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มอบหมายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้นำเรื่องเสนอคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งพิจารณาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า ศาลอาญาพิพากษาจำคุกนายทวิศักดิ์ผู้กระทำการทุจริต ๕๐ ปี พร้อมกับคืนเงินให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จำนวน ๑๗,๔๑๗,๐๒๐ บาท แต่เมื่อผลการสอบสวนปรากฏว่ามีเงินขาดบัญชีจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท นายทวิศักดิ์จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท ส่วนผู้บังคับบัญชา คือ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อในใบถอนเงิน ได้ลงลายมือชื่ออนุมัติให้มีการเบิกจ่ายในใบถอนเงิน ปล່อยให้มีช่องว่างไม่ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษร เพื่อป้องกันมิให้มีช่องว่างให้พิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติมได้ จึงถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ เรื่อง การกรอกจำนวนเงินในฎีกาเบิกเงินจากคลังและในเช็คเป็นช่องทางให้นายทวิศักดิ์ปลอมใบถอนเงิน โดยพิมพ์เพิ่มเติมจำนวนเงินในใบถอนเงินแล้ว ยักยอกเงินไปโดยทุจริต การกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในกรณีดังกล่าว ถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายจึงต้องร่วมรับผิดกับนายทวิศักดิ์ ในจำนวนเงิน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท ที่ขาดบัญชีให้แก่ทางราชการ ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อในใบถอนเงินเช่นกัน มีหน้าที่ควบคุมดูแลการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายเงินของเจ้าหน้าที่ ปล່อยปละละเลยไม่ควบคุมให้นายทวิศักดิ์เบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบ กล่าวคือ ไม่ควบคุมให้มีการทำบัญชีรายจ่ายและปล່อยให้นายทวิศักดิ์เพียงผู้เดียวเป็นผู้ถือสมุดบัญชีเงินฝาก กับทั้งเมื่อมีการอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินแล้ว ไม่จัดให้มีการรายงานฐานะทางการเงินของโครงการฯ ให้คณะอนุกรรมการฯ ทราบ และเมื่อการทุจริตของนายทวิศักดิ์ ได้กระทำโดยการพิมพ์เพิ่มเติมจำนวนเงินในใบถอนเงินด้วย การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ลงลายมือชื่ออนุมัติให้เบิกจ่ายเงินในใบถอนเงิน โดยปล່อยให้มีช่องว่างมิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษร เพื่อป้องกันมิให้มีช่องว่างให้นายทวิศักดิ์พิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติม จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือ

/กระทรวง...

กระทรวงการคลังดังกล่าว เป็นช่องทางให้นายทวิศักดิ์กระทำการทุจริตยกยอกเงินไป การกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในกรณีดังกล่าวถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับนายทวิศักดิ์ในจำนวนเงิน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท ที่ขาดบัญชีให้แก่ทางราชการ สำหรับผู้บังคับบัญชารายอื่นไม่ปรากฏว่าได้กระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ คัดค้านคำให้การว่า จากการกระทำทุจริตของนายทวิศักดิ์ รวม ๑๒ ครั้ง นั้น การทุจริตครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๓ ถึงครั้งที่ ๕ และครั้งที่ ๑๒ ความเสียหายมิได้เกิดขึ้นจากการเว้นช่องว่างหรือไม่ขีดเส้นหน้าตัวเลขและตัวอักษร และในการกระทำทุจริตทุกครั้งนายทวิศักดิ์ จำเป็นต้องแก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมรายชื่อนักวิจัย ให้เป็นบุคคลอื่นเพื่อออกแคชเชียร์แล้วยกยอกเงินไป ดังนั้น การไม่ปล่อยให้ช่องว่าง ข้างหน้าหรือการขีดเส้นข้างหน้าตัวเลขหรือตัวอักษรในใบถอนเงินไม่สามารถป้องกันการกระทำทุจริตได้ การไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ จึงมิใช่มูลเหตุหรือสาระสำคัญที่จะทำให้เกิดการทุจริต การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ อ้างว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวต้องรับผิดชอบในความเสียหาย จึงไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑

ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ คัดค้านคำให้การว่า ตามระเบียบทบวงมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ไม่ได้กำหนดให้ต้องมีการทำบัญชีรายจ่าย และคณะกรรมการบริหารโครงการฯ ก็ไม่เคยมีมติให้ฝ่ายเลขานุการต้องทำรายงานการเงินเสนอต่อที่ประชุม ดังนั้น การที่นายทวิศักดิ์ไม่ได้ทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมจะถือว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ควบคุมดูแลเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายไม่ได้ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เองก็พ้นจากตำแหน่งอนุกรรมการและเลขานุการตั้งแต่วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ จึงไม่มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลการเบิกจ่ายเงินในช่วงหลัง ดังนั้น การให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ร่วมรับผิดชอบในการทุจริตครั้งที่ ๑๑ และครั้งที่ ๑๒ ด้วย จึงไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ การทุจริตยังกระทำหลายวิธีการ มิได้กระทำเฉพาะการเพิ่มเติมตัวเลขและตัวอักษรลงในใบถอนเงิน ดังนั้น การทุจริตของนายทวิศักดิ์ จึงมิได้เกิดจากการไม่ขีดเส้นหน้าตัวเลขหรือตัวอักษร การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒

/รับผิดชอบ...

รับผิดชอบโดยอ้างว่าไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นธรรม

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การเพิ่มเติมโดยมีเนื้อหาสาระเช่นเดียวกับคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ให้การเพิ่มเติมโดยมีเนื้อหาสาระเช่นเดียวกับคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔

สำนวนที่สาม ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีทั้งสองต่อศาลแพ่ง ขอละเมิด เรียกให้ใช้เงินคืน ตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๑๙๒/๒๕๔๔ ต่อมา ศาลแพ่งได้มีคำสั่งให้โอนคดีนี้มายังศาลปกครองกลางตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จัดทำโครงการเพื่อสนองนโยบายรัฐบาลในการหาทางป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับงบประมาณแผ่นดินตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๘ รวม ๒๔,๘๗๔,๙๖๐ บาท และได้วางระเบียบไว้ตามระเบียบทบวงมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำเงินดังกล่าวทั้งหมดฝากไว้กับธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสำนักพญาไท บัญชีออมทรัพย์เลขที่ ๐๐๓-๒-๙๐๐๓๓-๔ ชื่อบัญชีโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ของทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีข้อตกลงกับธนาคารว่า การถอนเงินให้ผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อสองในสามคน คือ นายวิจิตร ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในการจ่ายเงินให้แก่นักวิจัย และนายทวีศักดิ์เป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับมอบหมายให้เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ในคณะอนุกรรมการบริหารโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ เมื่อประมาณเดือนเมษายน ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๙ นายทวีศักดิ์ได้ใช้โอกาสจากความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง คือ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมให้ทำบัญชีรายจ่าย และให้ถือสมุดบัญชีเงินฝากแต่เพียงผู้เดียวไม่จัดให้มีการรายงานฐานะทางการเงินของโครงการฯ ให้คณะอนุกรรมการฯ ทราบ และผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ร่วมกันลงลายมือชื่ออนุมัติให้มีการเบิกจ่ายเงินในใบถอนเงินโดยปล่อยให้มีช่องว่าง มิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงิน และตัวอักษรเพื่อป้องกันมิให้มีช่องว่างให้พิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติมอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑

/เรื่อง...

เรื่อง การกรอกจำนวนเงินในฎีกาเบิกเงินจากคลังและโนเช็ค เป็นเหตุให้นายทวิศักดิ์สามารถกระทำการแก้ไขใบถอนเงินรวม ๑๒ ครั้ง โดยเพิ่มเติมตัวเลขจำนวนเงินให้มีจำนวนสูงขึ้นจากเดิม และหรือแก้ไขรายชื่อนักวิจัยที่ขอให้ธนาคารออกเช็คโดยเพิ่มชื่อนายทวิศักดิ์ นางอุดมพร นางบุญล้อม และหรือนายสมพงษ์ ชุมแวงวาปี เป็นนักวิจัย โดยบุคคลดังกล่าวมิใช่ นักวิจัยผู้มีสิทธิรับเงิน แล้วได้นำเช็คดังกล่าวเรียกเก็บเงินโดยธนาคารฯ ได้หักเงินจากบัญชีเงินฝากของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องร่วมรับผิดชอบในการทุจริตของนายทวิศักดิ์ กับพวกรวม ๑๒ ครั้ง เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๑๗,๔๑๗,๐๒๐ บาท ต่อมา พนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องนายทวิศักดิ์ต่อศาลอาญา ศาลอาญาได้มีคำพิพากษาให้นายทวิศักดิ์มีความผิดฐานความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ลงโทษจำคุก ๕๐ ปี และให้คืนเงินจำนวน ๑๗,๔๑๗,๐๒๐ บาท (ที่ถูกคือ ๑๗,๔๑๗,๐๒๐ บาท) ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๑๐๒/๒๕๓๙ หมายเลขแดงที่ ๘๖๒๒/๒๕๓๙ นายทวิศักดิ์อุทธรณ์คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนคดีถึงที่สุด

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่ง จึงทราบว่าการทุจริตของนายทวิศักดิ์ได้นำเงินไปจ่ายให้แก่นักวิจัยผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์บางส่วน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สามารถติดตามเงินคืนมาได้จึงยังขาดเงินอยู่อีกจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท ที่นายทวิศักดิ์กับผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องร่วมกันรับผิดชอบ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๓ และได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชดใช้เงินคืนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉย จึงขอให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันรับผิดชอบต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยชดใช้เงินต้นจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น สำหรับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ คิดดอกเบี้ยนับแต่วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ จนถึงวันฟ้องเป็นเงินจำนวน ๖๔๔,๒๓๘.๓๓ บาท สำหรับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ คิดดอกเบี้ยนับแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๓ จนถึงวันฟ้องเป็นเงินจำนวน ๖๓๗,๙๘๓.๕๙ บาท และให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้การทำงานองเดียวกันว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองปฏิเสธฟ้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้เป็นนิติบุคคล ศาสตราจารย์วันชัย ศิริชนะ

จึงมิใช่...

จึงมิใช่ผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และไม่มีอำนาจแต่งตั้งให้นายภัทรศักดิ์ สิทธิไตรย์ เป็นทนายความในคดีนี้ คำฟ้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่นายภัทรศักดิ์ลงนาม จึงเป็นคำฟ้องที่ไม่มีผู้ลงนามแทน ศาลชอบที่จะไม่รับคำฟ้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณา และผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ลงลายมือชื่อ ในใบถอนเงินดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์ ของผู้ที่ดำรงตำแหน่งเช่นผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะพึงกระทำแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิได้กระทำการ ประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสียหาย เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับเรื่อง การขอเบิกเงิน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีหน้าที่แต่เพียงตรวจสอบว่าเอกสารการขอถอนเงินนั้น มีการอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารโครงการเกี่ยวกับโรคเอดส์ในการประชุมครั้งใด ผู้ได้รับอนุมัติเป็นใคร จำนวนเท่าใด มีการทำบันทึกข้อตกลงกับหัวหน้าโครงการวิจัยหรือไม่ ใบถอนเงินมีการลงจำนวนเงินถูกต้องหรือไม่ ซื่อนักวิจัยตามที่แจ้งมาในใบถอนเงินตรงกับ ที่ปรากฏในการขออนุมัติหรือไม่ นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยังตรวจสอบว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำบันทึกรายงานขอเบิกเงินมายังผู้ฟ้องคดีที่ ๑ หรือไม่ พร้อมทั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ลงนาม ในใบถอนเงินหรือไม่ด้วย เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองตรวจสอบแล้วพบว่าถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงได้ลงนามในใบถอนเงินไป ต่อจากนั้นจะเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่เกี่ยวข้อง ไปดำเนินการเพื่อให้มีการเบิกจ่ายเงินให้ถูกต้องต่อไป เอกสารการขอถอนเงินและเอกสาร อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้จะไม่มีการเสนอมาให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองตรวจสอบอีก ส่วนการที่ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ เรื่อง การกรอกจำนวนเงินในฎีกาเบิกเงินจากคลังและในเช็ค นั้น ตั้งแต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติราชการในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เคยได้รับแจ้ง จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หรือหน่วยงานราชการอื่นใดว่าหนังสือดังกล่าว มีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เคยวางระเบียบในการลงนามในใบถอนเงินว่าผู้ลงนามจะต้องเป็น ผู้พิมพ์ใบถอนเงิน และจะต้องไม่ปล่อยให้ มีช่องว่างหรือต้องขีดเส้นหน้าจำนวนเงิน และตัวอักษรในใบถอนเงินแต่อย่างใด นอกจากนี้ ตามระเบียบดังกล่าวมิได้กำหนดให้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ต้องควบคุมให้มีการจัดทำบัญชีรับจ่ายหรือกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ต้องควบคุมมิให้นายทวิศักดิ์ถือบัญชีเงินฝากไว้เพียงผู้เดียว รวมทั้งมิได้กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ต้องมีหน้าที่รายงานฐานะการเงินให้องค์กรราชการ ทราบเป็นระยะๆ ด้วย การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มิได้ดำเนินการดังกล่าวจึงมิใช่การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ดังนั้น การที่

/นายทวิศักดิ์...

นายทวีศักดิ์ กับพวก ไปดำเนินการปลอมแปลงเอกสารภายหลังจากผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ลงนามไปจนเป็นเหตุให้มีการเบิกถอนเงินทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสียหาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ไม่อาจจะทราบและป้องกันได้ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงนามในใบถอนเงินเป็นการ ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์ของข้าราชการ เช่นผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะฟังปฏิบัติแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิได้กระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อีกด้วย และการที่นายทวีศักดิ์กับพวก ปลอมเอกสารใบถอนเงินโดยการเพิ่มจำนวนเงินในใบถอนเงินทั้งที่พิมพ์ด้วยตัวอักษร และตัวเลข รวมทั้งการแก้ไขชื่อนักวิจัย จำนวนนักวิจัย ปรากฏว่า การแก้ไขดังกล่าว มีการแก้ไขจนเห็นได้ชัดเจนเป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่พบเห็นสามารถบอกได้ทันทีว่ามีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงใบถอนเงินดังกล่าว หากพนักงานของธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสำนักพญาไท จะได้ใช้ความระมัดระวังตามวิสัยของผู้ประกอบอาชีพ ทางธนาคารอันเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน จะพึงใช้ความระมัดระวังตามสมควร เมื่อธนาคารฯ ประมาทเลินเล่อทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหาย จึงเป็นการละเมิด ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และยังมีนางอุดมพร นางบุญล้อม สุวรรณรัตน์ และนายสมพงษ์ ชุมแวงวาปี ที่ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสียหายด้วย โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องบุคคลดังกล่าว ต่อศาลแพ่งเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๘๕๓๕/๒๕๔๐ แล้วยังมาฟ้องผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ต้องรับผิดชอบชำระเงินตามฟ้องจนเต็มจำนวนอีกจึงเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตเรียกร้อง ค่าเสียหายเกินกว่าความเสียหายที่แท้จริงชอบที่ศาลจะไม่รับฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณา แต่หากผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะต้องรับผิดชอบในผลละเมิด ผลจากการกระทำของ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอย่างมากที่สุดก็ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เกิน คนละ ๑๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เกินกว่าที่มีสิทธิและเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

อนึ่ง คำฟ้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำฟ้องที่เคลือบคลุม กล่าวคือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องผู้ฟ้องคดีทั้งสองว่าได้ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หาได้แนบหนังสือ ดังกล่าวมาท้ายคำฟ้องไม่ รวมทั้งมิได้บรรยายให้เห็นว่าหนังสือดังกล่าวได้ส่งให้ หน่วยราชการใดบ้าง ใครเป็นผู้มีอำนาจลงนาม เหตุใดหนังสือดังกล่าวจึงต้องผูกพัน หน่วยราชการและข้าราชการ หนังสือดังกล่าวออกโดยอาศัยกฎหมายฉบับใด

/ทำให้...

ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่สามารถต่อสู้คดีได้ คำฟ้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นคำฟ้องที่ไม่บรรยายให้ชัดแจ้งถึงข้ออ้าง ข้อหา ที่อาศัยเป็นหลักแห่งคำบังคับ เป็นคำฟ้องที่ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๒ ชอบที่ศาลจะไม่รับคำฟ้องในสำนวนที่สามไว้พิจารณา และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบแพ่ง และคณะกรรมการฯ ได้รายงานผลการสอบสวนให้ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยทราบเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๐ จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทราบมูลละเมิดและรู้ตัวผู้ทำละเมิดตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๐ การยื่นฟ้องในสำนวนคดีที่สามจึงขาดอายุความแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘

จึงขอให้ศาลพิพากษายกฟ้องและให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนผู้ฟ้องคดีทั้งสองด้วย

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เดิมได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ต่อมา ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งปลัดทบวงมหาวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในทบวงมหาวิทยาลัย เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๒๑ ประกอบกับมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เดิมได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ โครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยเงินงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป การบริหารงานโครงการคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยได้เสนอให้รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยวางระเบียบทบวงมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ระเบียบดังกล่าวกำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะอนุกรรมการบริหารโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ของทบวงมหาวิทยาลัย ขณะเกิดเหตุระหว่างวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานอนุกรรมการ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และนายทวิศักดิ์เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ ส่วนวิเคราะห์งบประมาณ สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นอนุกรรมการ

/และผู้ช่วย...

และผู้ช่วยเลขานุการ และเป็นผู้เก็บรักษาสมุดบัญชีเงินฝากดังกล่าว เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ได้อนุมัติโครงการวิจัยและอนุมัติจัดสรรเงินทุนให้แก่นักวิจัยรายใดแล้ว นายทวิศักดิ์จะเป็นผู้ติดต่อให้นักวิจัยที่ได้รับทุนไปทำบันทึกข้อตกลงการวิจัยกับผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ โดยนายทวิศักดิ์เป็นผู้จัดทำบันทึกข้อตกลง เมื่อนักวิจัยลงลายมือชื่อแล้วก็เสนอให้ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยลงนามในบันทึกข้อตกลง หลังจากนั้นนายทวิศักดิ์จะดำเนินการจัดทำบันทึกเพื่อขออนุมัติเบิกจ่ายเงินเป็นการเบิกจ่ายเงินให้แก่นักวิจัยต่อผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ โดยผ่านผู้ผูกฟองคืดที่ ๒ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าภายหลังจากผู้ผูกฟองคืดทั้งสองลงลายมือชื่อในใบถอนเงินแล้วนายทวิศักดิ์ได้ทำการแก้ไขใบถอนเงินโดยเพิ่มเติมตัวเลขและตัวอักษรจำนวนเงินให้มีจำนวนสูงขึ้นกว่าเดิมและหรือแก้ไขรายชื่อนักวิจัยโดยเพิ่มรายชื่อตนเองและหรือกับพวกเป็นชื่อนักวิจัยให้ธนาคารออกเช็คเช็คแก่ตนเองและพวก นายทวิศักดิ์ได้กระทำการทุจริตตามนัยดังกล่าวรวม ๑๒ ครั้ง เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๑๗,๔๑๗,๐๒๐ บาท และธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสำนักพญาไท ได้หักยอดเงินดังกล่าวออกจากยอดเงินฝากในบัญชีของผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ ในการลงลายมือชื่ออนุมัติให้เบิกจ่ายเงินในใบถอนเงินของผู้ผูกฟองคืดทั้งสองปรากฏว่า ผู้ผูกฟองคืดทั้งสองปล่อยให้ช่องว่าง มิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษร ซึ่งการกรอกจำนวนเงินในฎีกาเบิกเงินจากคลังและในเช็คผู้ผูกฟองคืดที่ ๔ ได้กำหนดแนวทางให้หน่วยราชการถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ ว่าให้ผู้มีหน้าที่ลงลายมือชื่อส่งจ่ายเงินในเช็คตรวจดูว่าการกรอกจำนวนเงินทั้งตัวเลขและตัวอักษรในเช็คนั้นได้เขียนหรือพิมพ์ให้ขีดคำว่าบาทที่พิมพ์ไว้ในเช็คนั้นหรือไม่ ถ้าเห็นว่ายังมีช่องว่างอยู่ก็ให้หาทางป้องกัน โดยให้ขีดเส้นในช่องว่างเพื่อไม่ให้มีเนื้อที่จะเขียนเติมหรือวงเล็บล้อมกรอบทั้งตัวหน้าและตัวหลังก่อนที่จะลงลายมือชื่อส่งจ่าย และหากมีเอกสารการเงินที่ต้องปฏิบัติคล้ายคลึงหรือทำนองเดียวกันกับที่กล่าวแล้ว ก็ให้ถือปฏิบัติตามการกรอกและการเขียนเช่นเดียวกับที่กล่าวข้างต้นโดยอนุโลม ดังนั้น ผู้ผูกฟองคืดทั้งสองจึงต้องถือปฏิบัติเกี่ยวกับการกรอกและการเขียนจำนวนเงินในใบถอนเงินตามนัยหนังสือดังกล่าว

เมื่อผู้ผูกฟองคืดทั้งสองมีอำนาจหน้าที่ลงลายมือชื่ออนุมัติให้มีการเบิกจ่ายเงินในใบถอนเงินและต้องถือปฏิบัติตามแนวทางที่ผู้ผูกฟองคืดที่ ๔ กำหนด ตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่า ผู้ผูกฟองคืดทั้งสองมิได้เป็นผู้กรอกหรือเขียนจำนวนเงินในใบถอนเงิน

/ของธนาคาร...

ของธนาคาร แต่นายทวิศักดิ์เป็นผู้กรอกหรือเขียนจำนวนเงินในใบถอนเงินของธนาคารแล้ว เสนอเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองพิจารณาลงลายมือชื่อในใบถอนเงินของธนาคารก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองในฐานะผู้มีอำนาจหน้าที่ลงลายมือชื่ออนุมัติให้มีการเบิกจ่ายในใบถอนเงินของธนาคารก็ต้องใช้ความระมัดระวังตรวจสอบใบถอนเงินของธนาคารซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกสารการเงินทำนองเดียวกันกับเช็ค และท้วงติงแก้ไขไม่ให้ใบถอนเงินของธนาคารที่นายทวิศักดิ์เป็นผู้กรอกหรือเขียนเสนอให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงลายมือชื่อ มีช่องว่างที่จะเพิ่มเติมจำนวนเงินให้สูงขึ้นได้ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองหาได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นไม่ กลับปล่อยปละละเลยลงลายมือชื่ออนุมัติให้มีการเบิกจ่ายเงินในใบถอนเงินของธนาคารโดยปล่อยให้ มีช่องว่าง มิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษรจนเป็นช่องทางให้นายทวิศักดิ์เพิ่มเติมตัวอักษรจำนวนเงินในใบถอนเงินของธนาคารให้สูงขึ้นแล้วนายทวิศักดิ์ เบิกถอนเบี้ยดบังเอาเงินจำนวนดังกล่าวไป การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงลายมือชื่ออนุมัติให้มีการเบิกจ่ายเงินในใบถอนเงินของธนาคารโดยปล่อยให้ มีช่องว่าง มิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษร จึงเป็นการกระทำที่ปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นผู้ฟ้องคดีทั้งสองจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้ฟ้องคดีทั้งสองอาจใช้ความระมัดระวังท้วงติงให้มีการแก้ไขมิให้มีช่องว่างที่จะเพิ่มเติมจำนวนเงินให้สูงขึ้นได้ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็หาได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นไม่ การกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่าการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเหตุโดยตรงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหายหรือไม่ โดยต้องแยกพิจารณาตามใบถอนเงินแต่ละฉบับตามข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่ยุติในคดีอาญา เห็นว่า การที่นายทวิศักดิ์กระทำการโดยทุจริตในครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๓ ครั้งที่ ๔ ครั้งที่ ๕ และครั้งที่ ๑๒ มิได้เกิดขึ้นจากการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองปล่อยปละละเลยลงลายมือชื่ออนุมัติให้มีการเบิกจ่ายเงินในใบถอนเงินของธนาคารโดยปล่อยให้ มีช่องว่าง มิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษรแต่อย่างใด แต่การกระทำโดยประมาทเลินเล่อดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเหตุให้นายทวิศักดิ์ปลอมใบถอนเงินของธนาคารโดยการแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนให้สูงขึ้นในการทุจริตครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๖ ครั้งที่ ๗ ครั้งที่ ๘ ครั้งที่ ๙ ครั้งที่ ๑๐ และครั้งที่ ๑๑ เป็นผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหายเนื่องจากจำนวนเงินในบัญชีเงินฝากขาดหายไป ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

/เมื่อผู้ฟ้อง...

เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปคือ การกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหายเป็นจำนวนเท่าใด โดยต้องแยกพิจารณาระหว่างผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดังนี้

การกระทำละเมิดของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในการทุจริตครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๖ ครั้งที่ ๗ ครั้งที่ ๘ ครั้งที่ ๙ ครั้งที่ ๑๐ และครั้งที่ ๑๑ เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหายดังนี้ ครั้งที่ ๒ เสียหายจำนวนเงิน ๒๔๒,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๖ เสียหายจำนวน ๙๙,๖๖๐ บาท ครั้งที่ ๗ เสียหายจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๘ เสียหายจำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๙ เสียหายจำนวนเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๑๐ เสียหายจำนวนเงิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๑๑ เสียหายจำนวนเงิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จำนวน ๘,๒๔๑,๖๖๐ บาท

สำหรับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ขณะเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองแผนงานซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา และเป็นอนุกรรมการและเลขานุการโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่ควบคุมดูแลระบบการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายเงินของเจ้าหน้าที่ตามโครงการต่างๆ หลายโครงการที่ได้รับเงินงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป และมีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายเงินโดยการนำเงินงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนทั่วไปฝากธนาคารในบัญชีออมทรัพย์ การถอนเงินต้องใช้ใบถอนเงินของธนาคาร การจ่ายเงินของทางราชการให้แก่ผู้รับเงินในทางปฏิบัติจะให้ธนาคารออกเช็คเช็คให้แก่ผู้รับเงินและหักเงินจากบัญชีเงินฝาก อย่างไรก็ตาม เพื่อมิให้มีข้อบกพร่องในการควบคุมดูแลระบบการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายเงิน ผู้มีหน้าที่ดูแลการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายเงินจะต้องจัดให้มีการทำบัญชีรายจ่ายเพื่อตรวจสอบและควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณตั้งแต่เริ่มโครงการ ซึ่งแต่เดิมในขณะที่ยางสุวิมล วัฒนชาติ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์งบประมาณ สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา ก็ได้ตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินในบัญชีเงินฝากและรายงานให้อนุกรรมการทราบ ภายหลังจากนางสุวิมลออกจากราชการจึงเกิดการทุจริตขึ้น และไม่ปรากฏว่ามีการตรวจสอบและควบคุมดูแลการเบิกจ่ายและการเก็บรักษาเงินคงมีแต่นายทวีศักดิ์แต่เพียงผู้เดียวเป็นผู้ถือสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารและนายทวีศักดิ์ได้กระทำการทุจริต ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา ๑๐ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ ถึงครั้งที่ ๑๐ ส่วนครั้งที่ ๑๑

/และครั้งที่...

และครั้งที่ ๑๒ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ พ้นจากการดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษาแล้ว กล่าวคือผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษาตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๓๗ ถึงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ในฐานะอนุกรรมการและเลขานุการโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามคำสั่งคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยที่ ๔๑/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๘ จนกระทั่งมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงตามคำสั่งคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ๑๔/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ยังคงร่วมลงลายมือชื่อในใบถอนเงินตามโครงการดังกล่าวในครั้งที่ ๑๑ และครั้งที่ ๑๒ กับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่ควบคุมดูแลการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายเงินของเจ้าหน้าที่ไม่ควบคุมให้เป็นไปโดยรอบคอบและลงลายมือชื่ออนุมัติให้เบิกจ่ายในใบถอนเงินโดยปล่อยให้มิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษรเป็นช่องทางให้นายทวีศักดิ์กระทำการทุจริตยกยอกเงินไปในครั้งที่ ๑ ถึงครั้งที่ ๑๐ เป็นผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหาย ดังนี้ ครั้งที่ ๑ เสียหายจำนวนเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๒ เสียหายจำนวนเงิน ๒๔๒,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๓ เสียหายจำนวนเงิน ๑๑๑,๗๐๐ บาท ครั้งที่ ๔ เสียหายจำนวนเงิน ๕๗,๒๔๐ บาท ครั้งที่ ๕ เสียหายจำนวนเงิน ๔๓๘,๘๐๐ บาท ครั้งที่ ๖ เสียหายจำนวนเงิน ๙๙,๖๖๐ บาท ครั้งที่ ๗ เสียหายจำนวนเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๘ เสียหายจำนวนเงิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๙ เสียหายจำนวนเงิน ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๑๐ เสียหายจำนวนเงิน ๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับการทุจริตในครั้งที่ ๑๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ลงลายมือชื่ออนุมัติให้เบิกจ่ายในใบถอนเงินโดยปล่อยให้มิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษรเป็นช่องทางให้นายทวีศักดิ์กระทำการทุจริตยกยอกเงินไป เป็นผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหายเป็นจำนวนเงิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนการทุจริตในครั้งที่ ๑๒ มิได้เกิดขึ้นจากการที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ปล่อยให้มิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษรแต่อย่างใด ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการทุจริตในครั้งที่ ๑๒ จึงไม่ได้เป็นผลมาจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นจำนวนเงินรวมทั้งสิ้น ๑๐,๐๔๙,๕๐๐ บาท

/ปัญหา...

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจักต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า มูลละเมิดกรณีนี้เกิดขึ้นระหว่างเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๘ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๓๙ อันเป็นระยะเวลาก่อนวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นวันใช้บังคับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อการกระทำละเมิดของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ ความรับผิดของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่มีต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือ การกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเพียงแต่กระทำด้วยความประมาทเลินเล่อธรรมดาไม่ต้องถึงขั้นกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และต้องร่วมรับผิดชอบกับนายทวิศักดิ์ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามจำนวนเงินที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว

ประเด็นที่ว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๒ และที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๓ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท ที่สั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๓๔๙๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และต้องร่วมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ร่วมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเป็นจำนวนเงิน ๘,๒๔๑,๖๖๐ บาท เฉพาะส่วนที่ให้ร่วมรับผิดชอบเกินกว่าจำนวนเงิน ๘,๒๔๑,๖๖๐ บาท คือ จำนวนเงิน ๑,๙๐๕,๑๘๐ บาท จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ร่วมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเป็นจำนวนเงิน ๑๐,๐๔๙,๕๐๐ บาท เฉพาะส่วนที่ให้ร่วมรับผิดชอบเกินกว่าจำนวนเงิน ๑๐,๐๔๙,๕๐๐ บาท คือ จำนวนเงิน ๙๗,๓๕๐ บาท จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาผู้รับผิดชอบในทางแพ่ง การวินิจฉัยสั่งการเมื่อได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการ การส่งสำนวนการสอบสวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณาตรวจสอบ และการมีคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐและได้รับความเสียหายจากการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ

/ความรับผิด...

ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในขณะที่มีฐานะเป็นทบวงมหาวิทยาลัยมิได้กระทำการตามนัดดังกล่าว แต่ประการใด สำหรับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ให้เป็นผู้ดำเนินการเสนอมูลกรณีดังกล่าวให้คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งตามระเบียบดังกล่าว และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณาแล้วมีความเห็นให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร่วมรับผิดกับนายทวิศักดิ์และแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในขณะที่มีฐานะเป็นสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยดำเนินการตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๓๔๙๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้เป็นผู้ออกคำสั่งเกี่ยวกับกรณีนี้แต่อย่างหนึ่งอย่างใด

พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ร่วมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นจำนวนเงิน ๘,๒๔๑,๖๖๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเงินให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสร็จ แต่ดอกเบี้ยคำนวณถึงวันฟ้องต้องไม่เกิน ๖๔๔,๒๓๘.๓๓ บาท ตามคำขอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ร่วมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นจำนวนเงิน ๑๐,๐๔๙,๕๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเงินให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสร็จ แต่ดอกเบี้ยคำนวณถึงวันฟ้องต้องไม่เกิน ๖๓๗,๙๘๓.๕๙ บาท ตามคำขอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งนี้ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติตามคำพิพากษานี้ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ให้เพิกถอนคำสั่ง ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๒ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ เฉพาะส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอย่างลูกหนี้ร่วมเป็นจำนวนเงิน ๑,๙๐๕,๑๙๐ บาท ให้เพิกถอนคำสั่ง ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๓ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ เฉพาะส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอย่างลูกหนี้ร่วมเป็นจำนวนเงิน ๙๗,๓๕๐ บาท และให้เพิกถอนความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๓๔๙๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ เฉพาะส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอย่างลูกหนี้ร่วมเป็นจำนวนเงิน ๑,๙๐๕,๑๙๐ บาท และให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอย่างลูกหนี้ร่วมเป็นจำนวนเงิน ๙๗,๓๕๐ บาท ให้ยกฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

/และผู้ถูกฟ้อง...

และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คืบค่าธรรมเนียมนศาลบางส่วนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามส่วนของการชนะคดี คำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสองและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นอกจากนี้ให้ยกเสีย

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า ที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า เมื่อการกระทำละเมิดของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ใช้บังคับความรับผิดของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น เห็นว่า แม้ศาลยุติธรรมเคยวางแนววินิจฉัยว่ากฎหมายแพ่งไม่มีผลย้อนหลังเว้นแต่กฎหมายจะระบุไว้โดยชัดแจ้งว่าให้มีผลย้อนหลังแต่ในกรณีตามพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นกฎหมายแพ่งที่มีลักษณะพิเศษกว่ากฎหมายธรรมดา ดังจะเห็นได้จากหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าวที่แสดงให้เห็นแจ้งชัดว่ามุ่งประสงค์ที่จะแก้ไขความไม่เป็นธรรมของระบบความรับผิดทางแพ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัตินี้ ห้ามใช้บังคับแก่กรณีที่เกิดขึ้นก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อพระราชบัญญัตินี้เป็นคุณแก่ผู้กระทำละเมิดก็ควรใช้บังคับโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่ามูลกรณีละเมิดเกิดเมื่อใด เปรียบเทียบได้กับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง การที่ศาลปกครองชั้นต้นไม่นำพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับคดีนี้ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงลายมือชื่อร่วมกันในเอกสารการเบิกถอนเงิน โดยปล่อยให้มิช้องว่าง มิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษรอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ เรื่อง การกรอกจำนวนเงินในฎีกาเบิกเงินจากคลังและในเช็ค เมื่อเกิดความเสียหายอันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เห็นว่า นับตั้งแต่มีการตั้งทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ จนถึงขณะเกิดเหตุคดีนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ กิติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กิติ ไม่เคยส่งหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบเลย จึงเห็นได้ว่าเป็นไปไม่ได้ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะได้เคยแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบข้อความในหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าว และเป็นไปไม่ได้ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติหน้าที่ในการลงชื่อในใบถอนเงินให้เป็นไปตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าว ดังนั้น การไม่ทราบถึงความมีอยู่จึงมิได้

/เกิดจาก...

เกิดจากความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ประกอบกับหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวเป็นแต่เพียงหนังสือเวียนที่ให้ข้าราชการปฏิบัติตาม มิใช่กฎหมาย จึงไม่อาจจะบังคับให้ข้าราชการที่มีได้ทราบข้อความต้องปฏิบัติตามได้ การไม่ปฏิบัติตามจึงไม่เป็นการผิดกฎหมายอยู่ในตัวตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๕๐๒/๒๔๙๗

ที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งนี้ ไม่ว่ากฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีจะใช้บังคับมาตั้งแต่เมื่อใดก็ตาม หากมีผลบังคับใช้กับผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีอายุยกข้ออ้างว่า ไม่รู้ถึงความมีอยู่ของหนังสือของกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ เรื่อง การกรอกจำนวนเงินในฎีกาเบิกเงินจากคลังและในเช็ค และหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวมิใช่กฎหมาย มาปฏิเสธความรับผิดชอบได้ นั้น เห็นว่า ตามหนังสือ ที่ สร ๐๔๐๑/๒๔๗๐ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กระทรวงการคลังไปวางระเบียบเกี่ยวกับวิธีการกรอกจำนวนเงินในฎีกาเบิกเงินจากคลัง และการเขียนเช็คสั่งจ่ายมาใช้บังคับแก่หน่วยงานราชการต่าง ๆ แต่กระทรวงการคลังมิได้ออกระเบียบให้เป็นไปตามที่มติคณะรัฐมนตรีอนุมัติแต่กลับออกหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวแจ้งให้หน่วยราชการต่าง ๆ ทราบแทน หนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวจึงมิใช่ระเบียบราชการที่กระทรวงการคลังออกมาเพื่อให้หน่วยราชการปฏิบัติและการออกหนังสือดังกล่าว และต่อมากระทรวงการคลังได้ออกระเบียบการเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ ซึ่งระเบียบดังกล่าว มีลักษณะแตกต่างกับหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ หนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวไม่มีข้อความที่ระบุว่าเป็นระเบียบปฏิบัติราชการ และไม่มีข้อความที่ระบุให้ใช้บังคับตั้งแต่เมื่อใด ดังที่ระเบียบดังกล่าวได้มีการระบุไว้กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวเป็นระเบียบราชการที่ออกโดยกระทรวงการคลังตามมติคณะรัฐมนตรี ดังที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัย

นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการประจำสูงสุดในทบวงมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ควบคุมบังคับบัญชาให้มีการปฏิบัติราชการในส่วนของทบวงมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและของทางราชการ

/โดยมี...

โดยมีผู้บังคับบัญชาหน่วยงานในระดับกรมสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้ควบคุมดูแล การปฏิบัติราชการในระดับรองลงมาอีกด้วย ในการปฏิบัติราชการของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงทำได้แต่เพียงการตรวจสอบการทำงานราชการในแต่ละเรื่องให้ถูกต้องตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ระเบียบราชการ ข้อบังคับของทางราชการเท่านั้น ส่วนหน้าที่ปฏิบัติงาน ในรายละเอียดเป็นหน้าที่ของข้าราชการในระดับต้นๆ ที่จะต้องปฏิบัติงานและเสนองาน ตามลำดับชั้น ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเรื่องจึงตรวจสอบแล้วเห็นว่าการเสนอถอนเงิน เป็นการถอนเงินเพื่อไปจ่ายให้กับนักวิจัยตามรายชื่อที่ปรากฏในใบถอนเงิน รายชื่อนักวิจัย และจำนวนเงินที่ขอเบิกตรงกับรายงานการประชุมของคณะอนุกรรมการโครงการวิจัย โรคเอดส์ ได้อนุมัติไว้ก็ต้องลงนามในใบถอนเงินให้กับนักวิจัยที่ได้รับอนุมัติไป ซึ่งในขณะที่ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ลงนามในใบถอนเงินดังกล่าว ไม่มีพฤติการณ์ใดๆ ที่จะสื่อให้เห็นว่า นายทวิศักดิ์จะนำใบถอนเงินเหล่านั้นไปแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนเงินให้สูงขึ้นแต่อย่างใด ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ก็เช่นกัน อีกทั้งในขณะที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงนามในใบถอนเงินทั้ง ๑๒ ฉบับ นั้น กระทรวงการคลังได้ออกระเบียบการเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลังของ ส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยข้อ ๓ วรรคสอง กำหนดว่า บรรดาระเบียบ ข้อปฏิบัติ หรือข้อบังคับอื่นใดในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อกำหนด แห่งระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน ดังนี้ การจ่ายเงินของหน่วยงานราชการจึงต้องปฏิบัติ ตามระเบียบดังกล่าว และในข้อ ๓๙ กำหนดให้ การเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินในเช็ค ให้ขีดคำว่าบาท หรือขีดเส้นหน้าจำนวนเงินอย่าให้มีช่องว่างที่จะเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงิน เพิ่มเติม ฯลฯ ซึ่งในคำจำกัดความ คำว่า เจ้าหน้าที่การเงิน หมายความว่า หัวหน้าแผนกเงิน หรือตำแหน่งอื่น ซึ่งปฏิบัติงานมีลักษณะเช่นเดียวกับหัวหน้าแผนกเงิน ดังนั้น ผู้รับผิดชอบ ในการเขียนเช็คตามระเบียบดังกล่าว คือ เจ้าหน้าที่การเงิน ส่วนผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีฐานะ เป็นเพียงผู้อนุมัติการจ่ายเงินตามข้อ ๓๒ ของระเบียบดังกล่าว เท่านั้น

ที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ในขณะที่เกิดเหตุ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา มีหน้าที่ดูแลระบบการเก็บรักษาเงินและ การเบิกจ่ายของเจ้าหน้าที่ ไม่ควบคุมให้มีการทำบัญชีรายจ่าย ปล่อยให้ นายทวิศักดิ์ เป็นผู้ถือสมุดเงินฝากเมื่อมีการอนุมัติให้เบิกจ่ายแล้วไม่จัดให้มีรายงานฐานะทางการเงิน ของโครงการให้คณะอนุกรรมการบริหารโครงการฯ ทราบ จึงเป็นการกระทำโดยประมาท เลินเล่อต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ให้นายทวิศักดิ์เป็นผู้ถือ

/สมุดบัญชี...

สมมุติบัญชีเงินฝากไว้ก็เนื่องจากนายทวิศักดิ์เป็นเจ้าของหน้าที่ที่ดูแลเรื่องการเบิกเงินจากโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์อยู่แล้ว การกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ที่มอบหมายให้นายทวิศักดิ์ถือบัญชีเงินฝากไว้ จึงเป็นการปฏิบัติราชการตามปกติ และการที่ให้นายทวิศักดิ์เป็นผู้ถือสมมุติบัญชีเงินฝากแต่เพียงผู้เดียวนั้นมิใช่การปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสียหาย เพราะลำพังสมมุติบัญชีเงินฝากอย่างเดียวนายทวิศักดิ์ไม่สามารถที่จะนำไปเบิกเงินจากธนาคารได้เพราะไม่มีอำนาจในการลงลายมือชื่อในการถอนเงินในส่วนการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ คณะอนุกรรมการฯ ไม่เคยมีคำสั่งให้ฝ่ายเลขานุการต้องทำรายงานการเงินเสนอต่อที่ประชุม จึงไม่มีเหตุที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องควบคุมให้นายทวิศักดิ์ทำบัญชีรายจ่ายหรือทำรายงานการเงินเสนอต่อที่ประชุม จึงไม่ใช้การละเลยไม่ควบคุมนายทวิศักดิ์ อนึ่ง ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เองก็ได้พ้นจากตำแหน่งผู้อำนวยการกองแผนงานไปดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนตั้งแต่วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ แล้ว ดังนั้น หลังจากวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีหน้าที่ดูแลควบคุมการจ่ายเงินตามโครงการฯ เมื่อการเบิกถอนเงินครั้งที่ ๑๑ ได้กระทำเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๓๘ จึงเป็นการกระทำภายหลังจากผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีหน้าที่จะต้องดูแลควบคุมการเบิกจ่ายเงินอีกต่อไป ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ควรจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของนายทวิศักดิ์ ตามใบถอนเงินครั้งที่ ๑๑ จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ขีดเส้นข้างหน้าตัวเลข ตัวอักษรในใบถอนเงินทั้ง ๑๑ ฉบับ เป็นเหตุให้นายทวิศักดิ์แก้ไขเพิ่มเติมจำนวนเงินที่ขอเบิกจ่ายทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๘,๒๔๑,๖๖๐ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ต้องรับผิดชอบเป็นเงินจำนวน ๑๐,๐๔๙,๕๐๐ บาท ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ขีดเส้นข้างหน้าตัวเลข ตัวอักษรในใบถอนเงินไม่ได้เป็นผลโดยตรงที่ก่อให้เกิดการถอนเงินตามใบรับเงินที่มีการปลอมแปลง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องโดยลงลายมือชื่อในใบถอนเงินที่ยังไม่มีการปลอมแปลงเท่านั้น ดังนั้น ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบชำระเงินจำนวน ๘,๒๔๑,๖๖๐ บาท และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ต้องรับผิดชอบชำระเงินจำนวน ๑๐,๐๔๙,๕๐๐ บาท จึงไม่ชอบ

ที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า คดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

/ได้ตั้ง...

ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่งขึ้นซึ่งคณะกรรมการฯ ได้รายงานผลการสอบสวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบตามบันทึกข้อความ ปกปิด ที่ ทม ๐๒๐๒.๖/๓๔ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๐ กรณีจึงต้องถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทราบถึงการละเมิดเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๐ แล้ว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ทราบ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๓๔๙๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ ถึงปลัดทบวงมหาวิทยาลัย แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกระทำละเมิด ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสือดังกล่าว ในวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ เมื่อหนังสือดังกล่าวเป็นหนังสือ ด่วนที่สุด ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยควรจะได้รับทราบหนังสือในวันเดียวกันหรืออย่างช้าในวันรุ่งขึ้น คือ ในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบที่จะต้องฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองภายในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๔ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นฟ้องต่อศาลแพ่งเป็นสำนวนที่สามในคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ คดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ แล้ว

ตามคำฟ้องและคำขอท้ายฟ้องในสำนวนที่สาม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าศาลปกครองชั้นต้นได้พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเป็นจำนวนเงิน ๑๐,๐๔๙,๕๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในขณะที่เดียวกันศาลปกครองชั้นต้นก็พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ชำระค่าเสียหายเป็นเงิน ๘,๒๔๑,๖๖๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้เห็นตามคำพิพากษาดังกล่าวก็จะสูงกว่ายอดเงินตามคำขอท้ายฟ้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในสำนวนที่สาม การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเงินค่าเสียหายจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นจำนวนเงินมากกว่าคำขอท้ายฟ้อง จึงเป็นคำพิพากษาที่ไม่ถูกต้อง

จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิได้กระทำการโดยประมาทเลินเล่อ และให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๓๔๙๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ และให้คืนค่าฤชาธรรมเนียมที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองวางต่อศาลในการอุทธรณ์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แก้อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองว่า ตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนของละเมิด

/มาบังคับใช้...

มาบังคับใช้กับคดีนี้เป็นการไม่ชอบ เนื่องจากในขณะที่พิจารณาคดีนั้นพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับแล้ว นั้น เห็นว่า มูลคดีนี้เกิดขึ้นระหว่างเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๙ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นระยะเวลาก่อนวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ อันเป็นวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวจะเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีเจตนารมณ์ เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติราชการ แต่ในพระราชบัญญัตินี้ไม่มีบทบัญญัติใดบัญญัติรองรับให้บังคับย้อนหลังกับมูลคดีที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในส่วนของละเมิด อันเป็นบทบัญญัติกฎหมายทั่วไปซึ่งมีผลอยู่ในขณะนั้น มาใช้บังคับ จึงชอบแล้ว

ตามและผู้ฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อ จึงไม่ต้องร่วมรับผิด เพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไม่เคยแจ้งเวียนหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ไม่เคยได้ชวนชวนายเพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ทราบถึงความมีอยู่ของหนังสือเวียนนั้น จึงไม่ได้เกิดจากความประมาทเลินเล่อแต่อย่างใด นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ หลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้แจ้งเวียนหนังสือดังกล่าวให้ส่วนราชการต่างๆ ที่มีอยู่ขณะนั้นทราบแล้วก็ตาม แต่การที่คณะอนุกรรมการบริหารโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีหน้าที่ลงลายมือชื่อการเบิกเงินในใบถอนเงินธนาคาร ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวเป็นหน้าที่ราชการที่ได้รับมอบหมายเป็นการเฉพาะ ไม่ได้เป็นหน้าที่ราชการปกติที่มีลักษณะทั่วไปที่จะต้องนำเสนอตามสายการบังคับบัญชา เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้บังคับบัญชาาระดับสูงของหน่วยงานก่อนที่จะลงลายมือชื่อนุมัติให้มีการเบิกถอนเงินก็ควรจะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษกว่าการปฏิบัติงานโดยทั่วไป การกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการกระทำที่มีได้ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอเพื่อป้องกันการทุจริต จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่พยายามชวนชวนายเพื่อให้ได้มา

/ซึ่งหนังสือ...

ซึ่งหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวนั้น ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีส่วนประมาทเลินเล่อด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้ประมาทเลินเล่อแต่อย่างใด เพราะการปฏิบัติงานในลักษณะนี้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการเงินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ยึดถือปฏิบัติตามหนังสือดังกล่าวตลอดมาเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตอยู่แล้ว

ตามที่คุณฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ ไม่ใช่ระเบียบที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ดังนั้น การที่ไม่ทราบถึงความมีอยู่ของหนังสือเวียนดังกล่าว เพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จัดตั้งขึ้นหลังหนังสือเวียนดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงสามารถที่จะอ้างเหตุไม่ทราบเกี่ยวกับความมีอยู่ของหนังสือเวียนดังกล่าวได้ การไม่ปฏิบัติตามหนังสือเวียนดังกล่าวจึงไม่ได้เกิดจากความประมาทของตน นั้น เห็นว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ได้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงว่าเป็นหนังสือเวียนหรือเป็นระเบียบของกระทรวงการคลังหรือไม่ เพราะหากผู้ฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติตามหนังสือเวียนหรือระเบียบหรือใช้ความระมัดระวังก็จะสามารถป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ อีกทั้งประเด็นนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ต่อสู้ไว้ในศาลปกครองชั้นต้นตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๐๑ ที่กำหนดว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นในชั้นอุทธรณ์นั้นต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นมาก่อนแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น เพราะฉะนั้น กรณีจึงเป็นการหยิบยกประเด็นนี้ขึ้นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดโดยไม่ชอบ

ตามที่คุณฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า การที่คุณฟ้องคดีไม่ได้จัดให้นายทวิศักดิ์ รายงานยอดเงินถือไม่ได้ว่าคุณฟ้องคดีประมาทเลินเล่อ เพราะไม่มีระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาสมุดบัญชีเงินฝากและการทำบัญชีเงิน จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย นอกจากนี้ ในขณะที่มีการถอนเงินทั้ง ๑๒ ครั้ง นั้น มีระเบียบการเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๑ ใช้บังคับแล้ว และระเบียบดังกล่าวมีผลเป็นการยกเลิกวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการเขียนใบถอนเงิน จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ อีกต่อไป จึงถือว่าการลงนามในใบถอนเงินโดยไม่ขีดเส้นหน้าจำนวนเงิน อันเป็นเหตุให้นายทวิศักดิ์ทุจริตเงินไปได้นั้น ไม่เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อนั้น เห็นว่า แม้จะไม่มีระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาสมุดบัญชีเงินฝากและการทำบัญชีการเงิน

/แต่หาก...

แต่หากผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะได้มีการกำหนดให้นายทวิศักดิ์รายงานจำนวนยอดเงินทุกครั้ง หลังจากถอนเงิน ก็ย่อมอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้เพื่อป้องกันไม่ให้นายทวิศักดิ์ทุจริต ยักยอกเงินไปได้ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกลับไม่กระทำเช่นนั้น กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความระมัดระวัง เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงต้องร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายฐานประมาทเลินเล่อ สำหรับประเด็นที่ว่า หนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวถูกยกเลิกโดยระเบียบดังกล่าวแล้ว เนื่องจากผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เห็นว่าหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งกับระเบียบดังกล่าว เห็นว่า หนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวไม่ได้ขัดหรือแย้งกับระเบียบดังกล่าว เพราะทั้งหนังสือ กระทรวงการคลังดังกล่าวและระเบียบดังกล่าวถูกกำหนดขึ้น เพื่อป้องกันการทุจริต และยักยอกเงิน ดังนั้น ในขณะที่มีการทุจริตยักยอกเงิน หนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าว ก็ยังคงมีผลใช้บังคับ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ปฏิบัติตามจึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ

ตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า หากศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองประมาทเลินเล่อก็เป็นเพียงการกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ควรชดใช้ค่าเสียหายเพียงไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท เพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมดไม่ได้เกิดจากการกระทำโดยตรงของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ที่ศาลปกครองชั้นต้น พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน ๘,๒๔๑,๖๖๐ บาท และให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้เป็นเงิน ๑๐,๐๔๙,๕๐๐ บาท จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า คดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขาดอายุความ แล้วนั้น เห็นว่า แม้ว่ากระทรวงการคลังได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกระทำละเมิดตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๓๔๙๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ และเจ้าหน้าที่ส่วนวินัยและนิติการสำนักส่งเสริมและ พัฒนาระบบบริหารซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีบันทึกข้อความ ปกปิด ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๓ รายงานแจ้งให้ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย รับทราบ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นการปฏิบัติราชการตามขั้นตอนปกติ ของระบบราชการที่จะต้องพิจารณาจากหน่วยงานภายในของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่มีหน้าที่ โดยตรงที่จะต้องทำการพิจารณาเสนอความเห็นขึ้นไปตามลำดับชั้นจนถึง ปลัด ทบวงมหาวิทยาลัย ดังนั้น กรณีจึงถือว่าวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๓ เป็นวันเริ่มที่ผู้แทน ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบตัวผู้กระทำละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงชดใช้ค่าเสียหายเป็นวันเริ่มต้น

/ของอายุ...

ของอายุความ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องต่อศาลแพ่ง เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ จึงยังอยู่ในระยะเวลาหนึ่งปี ตามมาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คดีจึงยังไม่ขาดอายุความ อนึ่ง ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ น่าจะทราบตัวผู้กระทำความผิดและรู้ตัวผู้จะพึงชดใช้เงิน ตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๓ ถึง วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๓ นั้น ยังอยู่ในระหว่างกระบวนการเสนอเรื่องขอเจ้าหน้าที ตามสายการบังคับบัญชาตามปกติ

ตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นควรให้ศาลหักค่าเสียหายในส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องร่วมรับผิดชอบ อีกทั้งในส่วนที่นายทวิศักดิ์ กับพวกต้องชดใช้ชดใช้ก่อน เห็นว่า การวินิจฉัยคดีนี้เป็นการนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับ และเมื่อความเสียหายเกิดจากความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่อนุมัติลงลายมือชื่อในใบถอนเงินโดยไม่ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินอันเป็นผลให้นายทวิศักดิ์ทุจริตยกยอกเงินไปถึง ๑๒ ครั้ง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องร่วมรับผิดชอบ ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อย่างลูกหนี้ร่วมจนเต็มจำนวน

จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ แก้อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองว่า พระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ เป็นต้นไป และตามพระราชบัญญัติดังกล่าวหาได้บัญญัติถึงบทเฉพาะกาลให้มีผลใช้บังคับย้อนหลังไปถึงการกระทำก่อนวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับไม่ ดังนั้น เมื่อการกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้กระทำในระหว่างวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๙ การพิจารณาความรับผิดของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มิใช่เมื่อมีกฎหมายที่บัญญัติภายหลังบัญญัติถึงผลของการกระทำให้เป็นคุณหรือเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแล้วคู่กรณีฝ่ายนั้น จะหยิบยกอ้างกฎหมายนั้นได้เสมอ ดังเช่นที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตนฝ่ายเดียวโดยมิได้คำนึงถึงส่วนราชการซึ่งเป็นฝ่ายเจ้าหน้าที่ และได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งพิจารณาความรับผิดของผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเป็นไปตามหลักการบังคับใช้กฎหมายโดยชอบแล้ว

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขณะเกิดเหตุมีฐานะเป็นข้าราชการ ย่อมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนี้ เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ สร ๐๔๐๑/๒๔๗๐ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ วางระเบียบเพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตดังกล่าว คำว่า ระเบียบ ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไม่ได้จำกัดหรือบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ต้องออกเป็นระเบียบหรือประกาศกระทรวงการคลังเสมอไป แต่ที่สำคัญต้องพิจารณาถึงเนื้อหาของหลักเกณฑ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ กำหนดว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีหรือไม่เป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไรก็ตาม ดังนั้น เมื่อหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ ได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการออกจำนวนเงินในฎีกาเบิกจากคลัง การเขียนสั่งจ่ายเช็คและเอกสารอื่นที่ต้องปฏิบัติคล้ายคลึงหรือทำนองเดียวกับฎีกาเบิกเงินจากคลังหรือเช็ค จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายแล้ว ซึ่งการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างว่า ไม่เคยทราบว่าได้มีหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวไม่ได้ ในทางกลับกัน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกลับจะต้องชวนชวยและใส่ใจที่จะศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตนโดยตรง เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีอำนาจหน้าที่ในการลงลายมือชื่ออนุมัติเบิกจ่ายเงินจากธนาคารเพื่อจ่ายให้แก่นักวิจัย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องศึกษาและถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการซึ่งเกี่ยวกับการดังกล่าว โดยไม่ต้องพิจารณาว่าช่วงเวลาดังกล่าว นายทวีศักดิ์จะมีพฤติการณ์ที่จะกระทำการทุจริตในเวลาต่อมาหรือไม่ และผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะอ้างตนเองว่ามีหน้าที่เพียงตรวจสอบรายชื่อ นักวิจัย และจำนวนเงินที่ได้รับว่าตรงกับที่อนุมัติไว้หรือไม่ เพราะผู้ได้บังคับบัญชาซึ่งเสนองานตามลำดับสายการบังคับบัญชาจนถึงผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ไม่ใช่ผู้มีหน้าที่ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเงินตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าว การปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองโดยตรง เมื่อความเสียหายเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าว จึงต้องรับผิดชอบในความเสียหายแก่ทางราชการ จะบิดความรับผิดชอบไปให้ผู้ได้บังคับบัญชาซึ่งมิใช่ผู้มีหน้าที่โดยตรงหาได้ไม่

/ส่วนระเบียบ...

ส่วนระเบียบการเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ ดังกล่าว กำหนดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงิน เฉพาะการเขียนหรือพิมพ์ จำนวนเงินในเช็คที่เป็นตัวอักษรเท่านั้น มิได้กำหนดวิธีปฏิบัติในส่วนการเขียนหรือพิมพ์ จำนวนเงินในเช็ค ดังนี้ ความในข้อ ๓ วรรคสอง ของระเบียบดังกล่าว ที่กำหนดว่า บรรดา ระเบียบหรือข้อบังคับอื่นใดในส่วนที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้ง กับข้อกำหนดของระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน นั้น ย่อมมิได้มีผลเป็นการยกเลิกหนังสือ กระบวนการคลังดังกล่าวจึงยังต้องถือปฏิบัติตาม

พฤติการณ์การกระทำทุจริตในการเบิกถอนเงินของนายทวีศักดิ์ แบ่งออก ได้เป็น ๒ กรณี กล่าวคือ (๑) แก้ไขเดือน จำนวนเงิน และชื่อนักวิจัยในการเบิกถอนเงิน ครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๕ ครั้งที่ ๖ ครั้งที่ ๗ ครั้งที่ ๘ ครั้งที่ ๙ ครั้งที่ ๑๐ ครั้งที่ ๑๑ และครั้งที่ ๑๒ (๒) แก้ไข เดือน และหรือชื่อนักวิจัยโดยไม่แก้ไขจำนวนเงินในการเบิกถอนเงินครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๓ ซึ่งทั้งสองกรณีเป็นผลโดยตรงอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ เนื่องจากหากผู้ฟ้องคดีทั้งสองใส่ใจที่จะปฏิบัติตามหนังสือกระบวนการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ แล้ว นายทวีศักดิ์ย่อมไม่อาจมีช่องทางหรือโอกาสที่จะ แก้ไขเพิ่มเติมใบเบิกถอนเงินของธนาคาร และเบียดบังยักยอกเงินของทางราชการ ไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวได้ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องรับผิดชอบในความเสียหาย ซึ่งเกิดแก่ส่วนราชการทั้งหมด แม้ความเสียหายที่เกิดขึ้นจะประกอบด้วยบุคคลผู้เกี่ยวข้อง และต้องรับผิดชอบอีกหลายฝ่ายนอกจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็ตาม แต่เมื่อความเสียหายดังกล่าว เป็นหนี้อันไม่อาจแบ่งแยกได้ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรวมทั้งผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงต้องร่วมกัน รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม และส่วนราชการย่อมเลือกที่จะเอาชำระหนี้จากลูกหนี้คนใดคนหนึ่งก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนตามแต่จะเลือกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๒๙๑ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบเป็นเงินจำนวน ๘,๒๔๑,๖๖๐ บาท และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ รับผิดชอบเป็นเงินจำนวน ๑๐,๐๔๙,๕๐๐ บาท แม้จะเท่ากับความรับผิดชอบของนายทวีศักดิ์ผู้กระทำการทุจริต แต่ก็ไม่ได้ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายแต่อย่างใด

กรณีอายุความ ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการสอบสวนได้มีบันทึกข้อความ ปกปิด ที่ ทม ๐๒๐๒.๖/๓๔ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๐ รายงานว่ามีผู้ต้องรับผิดชอบดังกล่าว

/จำนวน...

จำนวน ๔ ราย คือ นายทวีศักดิ์ นางอุทุมพร นางบุญล้อม และธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ส่วนผู้ฟ้องคดีทั้งสองคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าไม่ต้องรับผิดชอบ จึงไม่อาจถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ทราบถึงการละเมิดและทราบว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันจะถือว่าอายุความเริ่มนับแล้วแต่อย่างใด และเมื่อภายหลังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีหนังสือ ต่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๓๔๙๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๓ แจ้งว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหาย ซึ่งปลัดทบวงมหาวิทยาลัยทราบผลดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ จึงต้องถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ทราบถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในวันดังกล่าวอันเป็นวันเริ่มต้นนับอายุความ ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง คดีจึงยังไม่ขาดอายุความ

จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง และพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหาย

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์ว่า ตามที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาว่า ความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องร่วมรับผิดชอบเป็นเงินจำนวน ๘,๒๔๑,๖๐๐ บาท และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องร่วมรับผิดชอบเป็นเงินจำนวน ๑๐,๐๔๙,๕๐๐ บาท เห็นว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงลายมือชื่อในใบถอนเงิน การเบิกจ่ายแล้วปล่อยให้ มีช่องว่าง มิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินตัวอักษร ซึ่งเป็นผลโดยตรงให้นายทวีศักดิ์ แก้ไขเพิ่มเติมจำนวนเงินลงในใบถอนเงินดังกล่าว ส่วนการกระทำโดยการลบแก้ไข เปลี่ยนแปลงลายมือผู้วิจยนั้น แม้จะไม่ได้เป็นผลโดยตรงจากการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ไม่ได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษรในใบถอนเงินตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ ก็ตาม แต่หากผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จะได้หมั่นตรวจสอบควบคุมดูแลด้วยความระมัดระวัง เช่น ให้นายทวีศักดิ์มารายงาน ยอดเงินพร้อมแสดงหลักฐานทุกครั้งหลังจากการเบิกจ่ายเงิน และสอบถามผู้วิจยว่า ได้รับเงินที่เบิกจ่ายให้จริงหรือไม่ เป็นต้น ก็ย่อมจะสามารถป้องกันไม่ให้นายทวีศักดิ์ ปลอมแปลงใบถอนเงินและเบิกเงินจากบัญชีผ่านธนาคารไปได้ถึง ๑๒ ครั้ง เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง มีหน้าที่จะต้องตรวจสอบควบคุมดูแลด้วยความระมัดระวังดังกล่าว แต่กลับเพิกเฉย ไม่ดำเนินการใดๆ นอกจากลงชื่อในใบถอนเงินเท่านั้น การกระทำดังกล่าวจึงนับได้ว่า ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอแก่การที่จะป้องกันไม่ให้นายทวีศักดิ์ทุจริตยกยอกเงินได้

/จึงถือว่าได้ว่า...

จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีส่วนประมาทจนทำให้เกิดความเสียหายขึ้นทั้ง ๑๒ ครั้ง จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอย่างลูกหนี้ร่วมเต็มจำนวนเป็นเงิน ๑๐,๑๔๖,๘๕๐ บาท และให้คืนค่าธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ อุทธรณ์ว่า ศาลปกครองชั้นต้นไม่มีอำนาจเพิกถอนความเห็นของกระทรวงการคลัง ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๓๔๙๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนตามมาตรา ๔๒ และมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากความเห็นของกระทรวงการคลังเป็นเพียงการเตรียมและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองอันถือได้ว่าเป็นเรื่องการพิจารณาทางปกครองเท่านั้น จึงมิใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ส่วนการที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า การที่นายทวีศักดิ์กระทำการโดยทุจริตในครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๓ ครั้งที่ ๔ ครั้งที่ ๕ และครั้งที่ ๑๒ มิได้เกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองปล่อยปละละเลยลงลายมือชื่ออนุมัติให้มีการเบิกจ่ายเงินในใบถอนเงินของธนาคารโดยปล่อยให้ช่องว่าง มิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษรแต่อย่างใด ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ นั้น เห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่ลงนามอนุมัติให้มีการเบิกเงินในใบถอนเงินของธนาคารโดยปล่อยให้ช่องว่าง มิได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษรตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อและเป็นผลโดยตรงให้นายทวีศักดิ์แก้ไขเปลี่ยนแปลงชื่อผู้มีสิทธิรับเงินแล้วทุจริตเบียดบังเงินของทางราชการไป และหากผู้ฟ้องคดีทั้งสองระมัดระวังเอาใจใส่ที่จะถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวแล้ว นายทวีศักดิ์ย่อมไม่มีโอกาสที่จะปลอมและแก้ไขใบถอนเงินธนาคารโดยแก้ไขเปลี่ยนแปลงชื่อผู้มีสิทธิรับเงินและทุจริตเบียดบังเงินของทางราชการไปได้ การกระทำทุจริตในครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๓ ครั้งที่ ๔ ครั้งที่ ๕ และครั้งที่ ๑๒ จึงเป็นความเสียหายในเรื่องเดียวกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินในใบถอนเงินของธนาคารในการกระทำทุจริตครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๖ ครั้งที่ ๗ ครั้งที่ ๘ ครั้งที่ ๙ ครั้งที่ ๑๐ และครั้งที่ ๑๑ จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรับผิดชอบเพิ่มจากคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ว่า ในการปฏิบัติราชการนั้น หากทางราชการจะออกระเบียบปฏิบัติให้ข้าราชการปฏิบัติตาม ทางราชการจะออกเป็นหนังสือซึ่งจะใช้คำขึ้นต้นว่าระเบียบแล้วตามด้วยเรื่องราวที่ต้องการ ให้หน่วยราชการปฏิบัติ หากทำดังนี้ หน่วยราชการหรือข้าราชการที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ก็จะต้องปฏิบัติตาม หากไม่ปฏิบัติตามก็ต้องถูกลงโทษทางวินัยตามกฎหมาย ในส่วนของ ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับระเบียบแต่ไม่ทราบหนังสือเวียน หน่วยราชการผู้ออกหนังสือเวียน ดังกล่าวก็ไม่อาจเอาผิดกับผู้บริหารหน่วยงานหรือข้าราชการที่ไม่ทราบและไม่ปฏิบัติตาม เพราะหนังสือเวียนไม่ใช่กฎหมายที่จะบังคับให้ข้าราชการทุกคนต้องรู้ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ก็ไม่เคยมีหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ เรื่อง การรอกจำนวนเงินในฎีกาเบิกเงินจากคลังและในเช็ค แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิได้ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ดังกล่าว จึงมิใช่เกิดจากความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เพราะไม่มีโอกาส ทราบถึงความมีอยู่ของเอกสารดังกล่าว ผู้ที่จะต้องรับผิดชอบเนื่องจากการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวจึงควรจะเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ทราบถึงความมีอยู่ จึงมิได้เกิดจาก ความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง หากจะเป็นความผิดก็เป็นความผิดฐานไม่รู้ และหากจะต้องถูกลงโทษทางวินัยก็ควรจะลงโทษในสถานเบา กล่าวคือ เพียงว่ากล่าว ตักเตือนก็น่าจะพอกับความผิดแล้ว

อย่างไรก็ตาม สำหรับความรับผิดชอบตามใบถอนเงินครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๖ ครั้งที่ ๗ ที่ครั้ง ๘ ครั้งที่ ๙ ครั้งที่ ๑๐ และครั้งที่ ๑๑ นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่มีความรับผิดชอบ จะต้องชดใช้ดังเหตุผลที่ในคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองแล้ว สำหรับความรับผิดชอบ ตามใบถอนเงินครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๓ ครั้งที่ ๔ ครั้งที่ ๕ และครั้งที่ ๑๒ นั้น เห็นว่า เป็นการ แก้ไขชื่อนักวิจัย ส่วนการแก้ไขใบถอนเงินครั้งที่ ๑๒ เป็นการแก้ไขตัวเลขในใบถอนเงิน โดยมีได้ตกเติมตัวเลขหรือจำนวนเงินหน้าจำนวนเงินในใบถอนเงินแต่อย่างใด จึงเป็นเพียง แก้ไขรายละเอียดในใบถอนเงินโดยไม่ได้อาศัยเหตุที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงนามในใบถอนเงิน โดยมีได้ขีดเส้นคู่ขนานหน้าจำนวนเงินที่เป็นตัวเลข และตัวอักษรแต่อย่างใด การกระทำ ละเมิดของนายทวิศักดิ์ดังกล่าว จึงไม่เป็นผลโดยตรงจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง แต่อย่างใด

/ส่วนที่...

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ อุทธรณ์ว่า ตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๓๔๙๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ ไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ศาลปกครองชั้นต้นจึงไม่มีอำนาจแก้ไขนั้น เห็นว่า ความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตามหนังสือดังกล่าวเป็นคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เรียกเรื่องค่าเสียหายจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองในมูลละเมิดในคดีนี้ หนังสือดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้สิทธิเรียกร้องต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการฟ้องผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบทั้งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามความหมายของมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วเมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองขอให้เพิกถอนความเห็นดังกล่าว และศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าความเห็นดังกล่าวไม่ถูกต้อง ศาลปกครองชั้นต้นจึงย่อมมีอำนาจแก้ไขได้

นอกจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คำแก้อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง มีสาระสำคัญในเนื้อหาเช่นเดียวกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุด พิจารณายกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยได้รับงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการวิจัยตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๓๖ เป็นต้นมา ซึ่งคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยได้วางระเบียบทบวงมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ พ.ศ. ๒๕๓๖ กำหนดให้การบริหารโครงการฯ มีคณะกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบาย วางระเบียบหลักเกณฑ์ พิจารณานุมัติโครงการวิจัย พิจารณาวางหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนแก่นักวิจัย และโครงการฯ อยู่ในความรับผิดชอบ

/ของกอง...

ของกองแผนงาน ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเดิมดำรงตำแหน่งรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ต่อมาดำรงตำแหน่งปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองแผนงาน ต่อมายกฐานะเป็นสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลระบบการเก็บรักษาเงินของโครงการฯ และการเบิกจ่ายของเจ้าหน้าที่ และมีผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์งบประมาณ และเจ้าหน้าที่ส่วนวิเคราะห์งบประมาณอีกคนหนึ่งเป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ซึ่งการเบิกจ่ายเงินของโครงการฯ ได้กำหนดให้ผู้มีอำนาจสองในสามคนลงลายมือชื่อเป็นผู้ถอนเงิน คือ นายวิจิตร ศรีสอาน ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีนายทวีศักดิ์ บัวพันธ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ส่วนวิเคราะห์งบประมาณ เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ทำหน้าที่เก็บรักษาสมุดบัญชีเงินฝากและดำเนินการฝากถอนเงินในบัญชีของโครงการฯ เพียงผู้เดียว และการเก็บรักษาเงินอุดหนุนการวิจัยได้ฝากไว้กับธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสำนักญาไท บัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ เลขที่ ๐๐๓-๒-๙๐๐๓๓-๔ ชื่อบัญชี โครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ของทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ได้อนุมัติโครงการวิจัยและอนุมัติจัดสรรเงินทุนให้แก่นักวิจัยแล้ว จะมีการทำบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยและเงินทุนวิจัยระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กับผู้วิจัย นายทวีศักดิ์จะเป็นผู้จัดทำบันทึกและเป็นผู้พิมพ์รายละเอียดในใบถอนเงินของธนาคารฯ ทั้งหมด ทั้งจำนวนเงินและรายชื่อนักวิจัยที่ให้ธนาคารฯ ออกเช็คเช็คให้ เมื่อมีการขออนุมัติเบิกจ่ายเงิน ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จะตรวจสอบเอกสารว่ามีการอนุมัติโครงการหรือไม่ การกรอกรายการในใบถอนเงินครบถ้วนหรือไม่ จำนวนเงินตรงตามที่อนุมัติหรือไม่ รายชื่อนักวิจัยที่ให้ธนาคารออกเช็คเช็คในใบถอนเงินถูกต้องหรือไม่ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ครบถ้วนหรือไม่ ถ้าครบถ้วนถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ก็จะลงลายมือชื่อในใบถอนเงินและเสนอผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต่อไป เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบความถูกต้องแล้วก็จะลงลายมือชื่อในใบถอนเงิน โดยขอเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงลายมือชื่อในใบถอนเงิน โดยมีได้ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินหรือตัวอักษรเพื่อป้องกันมิให้มีช่องว่างให้พิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติมได้ หลังจากนั้นนายทวีศักดิ์ในฐานะผู้รับมอบฉันทะให้เป็นผู้รับเงินจะนำใบถอนเงินไปติดต่อธนาคารฯ ซึ่งในทางปฏิบัติธนาคารฯ จะมีได้จ่ายเป็นเงินสดแต่จะออกเป็นเช็คเช็คให้แก่นักวิจัยตามที่ระบุไว้ในใบถอนเงินแล้วนายทวีศักดิ์จะติดต่อให้นักวิจัยมารับเช็คเช็คไป

/ต่อมา...

ต่อมา ในระหว่างวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๙ นายทวีศักดิ์ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตแก้ไขใบถอนเงินของธนาคาร ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงลายมือชื่อในใบถอนเงินแล้วรวม ๑๒ ฉบับ โดยทำการแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนเงินให้สูงขึ้นแก้ไขรายชื่อนักวิจัยที่ขอให้ธนาคารออกแคชเชียร์เช็คให้ และเพิ่มรายชื่อนตนเองและพวกเป็นชื่อนักวิจัย แล้วนำเงินนั้นไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวตน ต่อมาได้ตรวจพบว่ามี การทุจริตจึงได้มีการดำเนินคดีอาญาและดำเนินการทางวินัยกับนายทวีศักดิ์และดำเนินการทางแพ่งกับผู้ที่ไม่ใช่ นักวิจัยที่ได้รับแคชเชียร์เช็คไว้โดยไม่ชอบกับได้ดำเนินคดีแพ่งกับธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ผลการดำเนินคดีอาญาดามคดีหมายเลขแดงที่ ๘๖๒๒/๒๕๓๘ นายทวีศักดิ์ ถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดให้ลงโทษฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ ตามมาตรา ๑๔๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ลงโทษจำคุก กระทั่งละ ๒๐ ปี รวม ๑๒ กระทั่ง จำคุก ๒๔๐ ปี ลดโทษเหลือโทษจำคุก ๑๒๐ ปี แต่คงลงโทษจำคุก ๕๐ ปี และให้ชดใช้เงินคืนจำนวน ๑๗,๔๑๗,๐๒๐ บาท ส่วนคดีแพ่งยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

ในส่วนของผู้บังคับบัญชา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ตามคำสั่งสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ๖๔/๒๕๓๘ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๓๘ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนหาผู้รับผิดชอบในทางแพ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า การทุจริตทั้ง ๑๒ ครั้ง เกิดขึ้นภายหลังจากการอนุมัติและลงลายมือชื่อในใบถอนเงิน ทั้งนี้ เป็นเพราะระบบควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินที่ขาดประสิทธิภาพ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้บริหารระดับสูงสุดมีอำนาจราบได้ เพราะมิได้มีการรายงานจากผู้ปฏิบัติงานหรือผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา แต่อย่างใด จึงมีอาจพิจารณาได้ว่าความเสียหายเกิดขึ้นจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ส่วนกรณีการลงลายมือชื่อในใบถอนเงินของธนาคารไม่มีการขีดเส้นหน้าจำนวนเงินและตัวอักษรไม่ได้พิมพ์ขีดคำว่า บาท จึงมีช่องว่างทำให้นายทวีศักดิ์พิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติมได้นั้น คณะกรรมการฯ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มิใช่เป็นผู้พิมพ์รายละเอียดในใบถอนเงินดังกล่าวและระเบียบที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ระบุไว้ให้เป็นหน้าที่เจ้าหน้าที่ผู้เขียนหรือพิมพ์เช็คในการจ่ายเงินของทางราชการ กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่พิมพ์เสนอมารและเป็นใบถอนเงินธนาคารมิใช่เช็ค จึงมีอาจพิจารณาได้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ สำหรับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ คณะกรรมการฯ เห็นว่า

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ควบคุมดูแลระบบการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายเงินของโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ตั้งแต่เริ่มโครงการ แต่นางสุวิมล วัชฌาตา จัดให้มีการทำบัญชีรายจ่ายเพื่อควบคุมการใช้จ่ายไว้แล้วตรวจสอบอยู่เสมอ จึงไม่เกิดการทุจริตขึ้น ภายหลังจากนางสุวิมลลาออกจากราชการก็ไม่ปรากฏว่ามีการควบคุมดูแลการเบิกจ่ายและการเก็บรักษาเงิน คงมีแต่นายทวิศักดิ์แต่เพียงผู้เดียวที่ถือสมุดบัญชี และการทุจริตได้เกิดขึ้นในช่วงที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา ๑๐ ครั้ง ส่วนครั้งที่ ๑๑ และครั้งที่ ๑๒ แม้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จะมีได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษาแล้ว แต่ก็เป็นผู้ร่วมลงลายมือชื่อในใบถอนเงินด้วย เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่ควบคุมดูแลการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายเงิน ไม่ได้ควบคุมให้เป็นไปโดยรอบคอบ เป็นช่องทางให้เกิดการทุจริต จึงมีส่วนประมาทเลินเล่อแต่มีได้เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น

ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ส่งเรื่องดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงลายมือชื่อในใบถอนเงินโดยปล่อยให้ช่องว่างไม่ขีดเส้นหน้าจำนวนเงิน และตัวอักษรเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ จึงเป็นช่องว่างให้เกิดการทุจริตถือว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองกระทำการโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย จึงต้องร่วมรับผิดชอบ นายทวิศักดิ์ เป็นจำนวนเงิน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ยังมีหน้าที่ควบคุมดูแลการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายเงินของเจ้าหน้าที่ ปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมให้นายทวิศักดิ์เบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบ จึงเป็นการประมาทเลินเล่อต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นอีกกรณีหนึ่งด้วย ปรากฏตามหนังสือ ต่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๓๔๙๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท ตามหนังสือ ทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๒ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ และให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท ตามหนังสือ ทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๓ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑

/และผู้ฟ้องคดี...

และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทราบคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๓ และวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ตามลำดับ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรม จึงได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอให้ทบทวนการวินิจฉัยดังกล่าวตามหนังสือของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๓ และหนังสือของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ และได้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๓ และวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ ตามลำดับ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีทั้งสองต่อศาลแพ่งในข้อหาละเมิด เรียกให้ใช้เงินคืน และต่อมาศาลแพ่งได้มีคำสั่งให้โอนคดีนี้มายังศาลปกครองกลางตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยรวม ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดีในสำนวนคดีที่สามตามอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า โครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยเงินงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนทั่วไปตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๓๖ เป็นต้นมา การบริหารโครงการฯ เป็นไปตามระเบียบทบวงมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบาย วางระเบียบหลักเกณฑ์พิจารณาอนุมัติโครงการวิจัย พิจารณาวางหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนแก่นักวิจัย โดยเงินอุดหนุนการวิจัยได้นำไปฝากไว้กับธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสำนักพญาไท ส่วนการถอนเงินอุดหนุนการวิจัย ผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อสองในสามคน ผู้มีอำนาจถอนเงิน คือ นายวิจิตร ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (ต่อมา ดำรงตำแหน่งปลัดทบวงมหาวิทยาลัย) เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองแผนงาน (ต่อมากองแผนงานเปลี่ยนชื่อเป็นสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา) เป็นอนุกรรมการ และเลขานุการ มีนายทวีศักดิ์ขณะนั้นดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ส่วนวิเคราะห์งบประมาณ ๖ กองแผนงาน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ทำหน้าที่เก็บรักษาสมุดบัญชีเงินฝากและดำเนินการเกี่ยวกับการฝากและการถอนเงินของโครงการฯ คือ เป็นผู้ติดต่อนักวิจัย

ที่ได้รับ...

ที่ได้รับการอนุมัติโครงการวิจัยและอนุมัติเงินทุนไปทำบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับโครงการวิจัยกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้วนายทวิศักดิ์จะเป็นผู้จัดทำบันทึกเพื่อขออนุมัติเบิกจ่ายเงินให้แก่นักวิจัยพร้อมทั้งใบถอนเงินของธนาคาร ที่ระบุจำนวนเงินและรายชื่อ นักวิจัยผู้รับเงิน เสนอถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยจะเสนอผ่านผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ก่อน เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตรวจสอบแล้วอนุมัติก็ลงลายมือชื่อในใบถอนเงิน และเสนอต่อไปยังผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อพิจารณาต่อไป หากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบแล้วอนุมัติก็จะลงลายมือชื่อในใบถอนเงิน หลังจากนั้นนายทวิศักดิ์ ในฐานะผู้รับมอบฉันทะให้เป็นผู้รับเงินจะดำเนินการถอนเงินตามใบถอนเงิน ที่ได้อนุมัติแล้วนั้น ซึ่งในทางปฏิบัติธนาคารฯ จะไม่จ่ายเป็นเงินแต่จะออกเช็คเช็ค สั่งจ่ายระบุชื่อนักวิจัยตามจำนวนเงินที่ระบุไว้ในใบถอนเงินต่อไป แต่ต่อมา ระหว่างเดือน พฤษภาคม ๒๕๓๘ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๓๙ ปรากฏว่า นายทวิศักดิ์ได้กระทำการแก้ไข ในใบถอนเงินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงลายมือชื่อแล้วรวมจำนวน ๑๒ ฉบับ โดยการแก้ไขได้กระทำ หลายวิธี ได้แก่ การเพิ่มเติมจำนวนเงินให้สูงขึ้น การแก้ไขเดือนเป็นเดือนอื่น การแก้ไข รายชื่อนักวิจัยเป็นชื่อของตนกับพวก แล้วเบียดบังเงินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปเป็นของ ตนเองและพวกโดยทุจริตอันเป็นมูลเหตุแห่งคดีนี้ และโดยที่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสำนวนนั้น ปรากฏว่า คดีสำนวนที่หนึ่งและสำนวนที่สองเป็นคดีที่โอนมาจากเรื่องร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการ วินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๐๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครอง สูงสุด ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีปกครองที่โอนมาจากเรื่องร้องทุกข์ ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๔ ส่วนสำนวนที่สามเป็นคดีที่โอนมาจาก ศาลแพ่งตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงต้องวินิจฉัย ดังนี้

สำหรับสำนวนคดีที่สาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในขณะที่ ดำรงตำแหน่งปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา ได้กระทำการโดยประมาทเลินเล่อเป็นช่องทางให้ นายทวิศักดิ์ บัณฑิต เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ ส่วนวิเคราะห์งบประมาณ สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา และเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง กระทำการ ทุจริตปลอมใบถอนเงินและยกยอกเงินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปจำนวน ๑๗,๔๑๗,๐๒๐ บาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สามารถติดตามเงินคืนมาได้บางส่วนยังคงขาดอีก ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องร่วมรับผิดชอบใช้คืนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ศาลปกครองรับไว้พิจารณาพิพากษาได้ แต่เมื่อพิจารณาถึงเงื่อนไขการฟ้องคดี การดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงตั้งแต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ๖๔/๒๕๓๙ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๓๙ จนถึงวันที่มีผลการพิจารณาการสอบข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องร่วมรับผิดชอบใช้เงินจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท ตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๓๔๙๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓ ล้วนเป็นการดำเนินการตามกฎหมายในส่วนที่เป็นวิธีสบัญญัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งสิ้น การใช้อำนาจออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชำระเงินอันเป็นการดำเนินการบังคับตามหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ดังกล่าวจึงเป็นผลต่อเนื่องจากผลการสอบข้อเท็จจริงซึ่งถือเป็นมาตรการบังคับทางปกครองที่จะต้องเป็นไปตามกฎหมายในส่วนที่เป็นวิธีสบัญญัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวและระเบียบดังกล่าวบังคับแก่คดีเช่นกัน ดังนี้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตามหนังสือทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๒ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท และตามหนังสือทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๓ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท จึงเป็นการออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชำระเงินค่าสินไหมทดแทนโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อันเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อยู่ในตัว ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉยการชำระเงิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมมีอำนาจที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองขายทอดตลาดได้เองตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่จำเป็นต้องฟ้องเป็นคดีเพื่อขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนเสียหาย

/ตามมาตรา...

ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิใช่ผู้เสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีสำนวนที่สามต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีทั้งสองต่อไปในปัญหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี หรือไม่

ส่วนคดีสำนวนที่หนึ่งและสำนวนที่สอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งตามหนังสือทวงมหาวิทยาลัย ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๒ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ และตามหนังสือทวงมหาวิทยาลัย ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๓ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตามลำดับ ร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการละเลยต่อหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เป็นเงินจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๘๐ บาท ดังนี้ เมื่อคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชำระเงินดังกล่าวเป็นคำสั่งที่หน่วยงานของรัฐ คือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ คือ ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดดังกล่าว จึงเป็นการออกคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อันเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อยู่ในตัวที่จะต้องมีการอุทธรณ์คำสั่งในชั้นฝ่ายบริหารเสียก่อนตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทราบคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๓ และวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ตามลำดับ และไม่เห็นด้วยจึงร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทบทวนการวินิจฉัยตามหนังสือของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๓ และหนังสือของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ อันถือได้ว่าการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแล้วตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้มีผลการพิจารณาภายใน ๖๐ วันแต่อย่างใดตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ว่าคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชำระเงินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๓ และวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ ตามลำดับ จึงเป็นการใช้สิทธิร้องทุกข์ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำการโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๒) (ค)

/แห่งพระราช...

แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ และยื่นภายในกำหนดเวลา
เก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการร้องทุกข์ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว เมื่อศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง) เปิดทำการเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าว
จึงโอนมาเป็นคดีของศาลปกครองกลางตามมาตรา ๑๐๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ คดีสำนวนที่หนึ่งและสำนวนที่สอง
จึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี
ปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ศาลปกครองรับไว้พิจารณาพิพากษาได้

ประเด็นที่สอง คำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือทบวงมหาวิทยาลัย
ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๒ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ และตามหนังสือทบวงมหาวิทยาลัย
ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๓ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒
ตามลำดับ ร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง
เป็นเงินจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๕๐ บาท ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

กรณีจึงต้องวินิจฉัยว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นการกระทำละเมิด
ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีฐานะเป็นข้าราชการ การกระทำ
ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่จะเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ ต้องเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
โดยกระทำผิดกฎหมายหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของราชการ
ทั้งที่มีกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามแนวทางปฏิบัติที่ทำกันมา แล้วเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย
แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการกรอกจำนวนเงิน
ในใบถอนเงินของธนาคาร เพื่อเบิกถอนเงินตามโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ของ
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีกฎหมายใดกำหนดไว้ให้ต้องปฏิบัติเช่นใด และเมื่อพิจารณาระเบียบภายใน
อันเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ระเบียบทบวงมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหาร
เงินอุดหนุนการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ก็มีได้วางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการ
ควบคุมดูแลการกรอกจำนวนเงินในใบถอนเงินของธนาคารไว้แต่อย่างใด ส่วนระเบียบ
การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ ข้อ ๓๙ ก็กำหนด

วิธีปฏิบัติ...

วิธีปฏิบัติเฉพาะการเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินในเช็คที่เป็นตัวอักษรเท่านั้น จึงไม่นำมาใช้กับการกรอกจำนวนเงินในเอกสารการเงินในคดีนี้ แต่เมื่อพิจารณาแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวที่กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ เรื่อง การกรอกจำนวนเงินในฎีกาเบิกเงินจากคลังและในเช็คซึ่งมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ สร ๐๔๐๑/๒๔๗๐ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑ กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไปวางระเบียบดังกล่าว เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริต แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มิได้วางหลักเกณฑ์เป็นระเบียบแต่ได้ออกเป็นหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวแจ้งเวียนแก่หน่วยงานของรัฐซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการกรอกจำนวนเงินในฎีกาเบิกเงินจากคลังและในเช็คอันสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงถือว่าเป็นหนังสือกำหนดวิธีการทำงานที่วางระเบียบแบบแผนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครองปฏิบัติราชการไปในทิศทางเดียวกันโดยใช้บังคับเป็นการทั่วไปแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครองให้ต้องถือปฏิบัติตาม ฉะนั้น เมื่อหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวข้อ ๒ (๑) ให้ผู้ที่มีหน้าที่ลงลายมือชื่อส่งจ่ายเงินในเช็คตรวจดูว่าการกรอกจำนวนเงินทั้งตัวเลขและตัวอักษรในเช็คนั้น ได้เขียนหรือพิมพ์ให้ชัดเจนว่า บาทที่พิมพ์ไว้ในเช็คนั้นหรือไม่ ถ้าเห็นว่ายังมีช่องว่างอยู่ก็ให้หาทางป้องกัน โดยให้ขีดเส้นในช่องว่างเพื่อไม่ให้มีเนื้อที่จะเขียนเติม หรือวงเล็บล้อมกรอบทั้งตัวหน้าและตัวหลังก่อนที่จะลงชื่อส่งจ่าย และข้อ ๓ ให้นำวิธีการกรอกเงินฎีกาและในเช็คมาใช้กับเอกสารการเงินที่ต้องปฏิบัติคล้ายคลึงหรือทำนองเดียวกับกรณีฎีกาและเช็คโดยอนุโลม ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีนี้ใบถอนเงินของธนาคารเป็นเอกสารที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เจ้าของบัญชีได้ระบุจำนวนเงินและชื่อผู้รับเงินไว้เมื่อนำใบถอนเงินไปยื่นธนาคาร ธนาคารก็ต้องดำเนินการให้ตามที่ระบุไว้โดยตัดยอดเงินออกจากบัญชีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อออกเป็นแคชเชียร์เช็คให้ แสดงให้เห็นว่า ใบถอนเงินดังกล่าวเป็นเอกสารที่ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวแห่งสิทธิในตัวเงินเช่นเดียวกับฎีกาและเช็ค จึงมีลักษณะเป็นเอกสารการเงินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องปฏิบัติตามคล้ายคลึงหรือทำนองเดียวกับกรณีฎีกาและเช็คด้วย แต่ข้อเท็จจริงกลับปรากฏดังที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายรับกัน คือ หนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้แจ้งเวียนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ (ต่อมา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้จัดตั้งเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) อันเป็น

/เวลา...

เวลาภายหลังที่มีการแจ้งเวียนหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวแล้วเป็นเวลาประมาณ ๔ ปี
 ดังนี้ แม้หนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวจะมีใช้กฎหมายแต่ก็เป็นหนังสือกำหนดวิธีการ
 ทำงานอันเป็นระเบียบแบบแผนภายในราชการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครองต้องถือปฏิบัติ
 ตาม การมีผลใช้บังคับก็ต้องมีการแจ้งให้ทราบเช่นเดียวกับกฎหมายที่ต้องมีการประกาศ
 โฆษณากฎหมายนั้นในราชกิจจานุเบกษาเสียก่อนจึงจะถือว่าเป็นที่รู้จักกันทั่วไปและจะอ้าง
 ความไม่รู้ถึงการมีผลใช้บังคับของกฎหมายหาได้ไม่ ดังนั้น การมีผลใช้บังคับของหนังสือ
 กระทรวงการคลังดังกล่าวจึงย่อมอยู่ที่ส่วนราชการนั้นได้รับแจ้งแล้ว และส่วนราชการนั้นก็
 ได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดที่เกี่ยวข้องทราบแล้วเช่นกัน ส่วนข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ ๑
 ที่ว่า เจ้าหน้าที่ด้านการเงินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เองก็ยังปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง
 ดังกล่าว เห็นว่า ข้ออ้างดังกล่าวหาได้หมายความว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งเวียนให้ทราบ
 และเจ้าหน้าที่การเงินจึงได้ปฏิบัติตามไม่ หากแต่เป็นเพราะเจ้าหน้าที่การเงินเป็นผู้มีวิชาชีพ
 โดยเฉพาะจึงทราบและปฏิบัติเช่นนั้นได้ ข้ออ้างจึงรับฟังไม่ได้ ฉะนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๓
 และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ มิได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ จึงทำให้
 ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่อาจทราบและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าว
 ได้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงมีส่วนผิดอยู่ด้วย ประกอบกับการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะต้องขวนขวาย
 หรือคอยตรวจสอบระเบียบแบบแผนของทางราชการเองซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในระบบราชการ
 ว่ามีแนวทางปฏิบัติอันเป็นหลักทั่วไปเกี่ยวกับหน้าที่ของตนอย่างไรบ้างก็ดูจะไม่เป็นธรรมดา
 แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวได้มีการแจ้งเวียน
 เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ก่อนเกิดมูลเหตุแห่งคดีนี้ถึง ๒๗ ปี และผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิได้เป็นผู้มีวิชาชีพ
 ทางการเงิน จึงเป็นการพ้นวิสัยที่วิญญูชนในฐานะเช่นจำเลยจะพึงทราบและปฏิบัติตามได้
 การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงลายมือชื่อในใบถอนเงินโดยปล่อยให้มิมีช่องว่าง มิได้ขีดเส้นหน้าหรือ
 วงเล็บล้อมกรอบจำนวนเงินและตัวอักษร เพื่อป้องกันมิให้มีเนื้อที่จะเขียนเติมอันเป็นการ
 ไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวทำให้นายทวิศักดิ์สามารถแก้ไขเพิ่มเติม
 ใบถอนเงินดังกล่าวได้ จึงเป็นการฝ่าฝืนระเบียบแบบแผนทางราชการ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการอนุมัติเบิกถอนเงิน
 ของโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ เห็นว่า โดยทั่วไปแล้วการพิจารณาอนุมัติ ผู้มีอำนาจพิจารณา
 จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่เสนอมาทุกครั้งก่อนที่จะลงลายมือชื่ออนุมัติว่าเป็น

/เอกสาร...

เอกสารที่จัดทำขึ้นโดยผ่านกระบวนการหรือขั้นตอนโดยถูกต้องแล้วหรือไม่ คือที่ประชุม คณะอนุกรรมการบริหารโครงการฯ ได้มีมติอนุมัติโครงการวิจัยและอนุมัติจัดสรรเงินทุน ให้แก่นักวิจัยแล้วหรือไม่ และเนื้อหาในเอกสารดังกล่าวมีสาระสำคัญตรงกับมติที่ประชุม คณะอนุกรรมการบริหารโครงการฯ หรือไม่ คือระบุงการจ่ายเงินแก่นักวิจัยผู้ใดและเป็น จำนวนเงินเท่าไร ดังนี้ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการเสนอบันทึกเพื่อ ขออนุมัติพร้อมกับใบถอนเงินของธนาคารที่ระบุรายชื่อนักวิจัยผู้มีสิทธิรับเงินและจำนวนเงิน เป็นการเบิกจ่ายเงินตามโครงการฯ ตรงกับมติอนุมัติของที่ประชุมคณะอนุกรรมการบริหาร โครงการฯ ตามรายงานการประชุมที่แนบมาในบันทึก จึงได้ลงลายมือชื่อในใบถอนเงิน ของธนาคาร จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ภายในกรอบการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไปเกี่ยวกับการ ลงลายมือชื่อในเอกสารการเงินตั้งวิญญูชนผู้อยู่ในฐานะเช่นผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะพึงปฏิบัติแล้ว ส่วนการกรอกรายละเอียดในใบถอนเงินของธนาคาร ในทางปฏิบัตินายทวิศักดิ์จะเป็น ผู้พิมพ์ทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นจำนวนเงิน วันเดือนปี และรายชื่อผู้มีสิทธิรับเงิน โดยการพิมพ์ จำนวนเงินทั้งตัวเลขและตัวอักษรจะพิมพ์ในช่องระบุจำนวนเงินให้มีช่องว่างด้านหน้าจำนวน เงินเพียงพอที่จะเพิ่มเติมจำนวนเงินให้สูงขึ้นได้ เมื่อพิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ราชการของ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะเห็นได้ว่าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในโครงการฯ นี้เป็นหน้าที่ในกิจการ เฉพาะมิใช่งานประจำตั้งเจ้าหน้าที่ด้านการเงินที่เพียงเห็นวิธีการกรอกจำนวนเงินแบบ ดังกล่าวก็สามารถคาดได้ว่าอาจจะก่อให้เกิดการทุจริตได้ ฉะนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิใช่ ผู้มีวิชาชีพตั้งเจ้าหน้าที่การเงิน การลงลายมือชื่ออนุมัติโดยมิได้ท่วงติงการกรอกจำนวนเงิน แบบดังกล่าวหรือมิได้ขีดเส้นกันหน้าจำนวนเงินเพื่อป้องกันมิให้มีการเพิ่มเติมได้ จึงมิใช่การ กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นผู้ฟ้องคดีทั้งสองจักต้องมีตามวิสัย และพฤติการณ์ และผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่อาจคาดเห็นหรือคาดหมายได้ว่าจะเกิดการทุจริต จึงไม่อาจใช้ความระมัดระวังโดยการป้องกันเช่นว่านั้นได้ ส่วนกรณีที่สำนักนโยบาย และแผนอุดมศึกษาได้รับมอบหมายให้ดูแลระบบการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายของ เจ้าหน้าที่ ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเป็นผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษาได้ มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ส่วนวิเคราะห์งบประมาณรับผิดชอบนั้น ในระยะแรกของโครงการฯ นางสาววรรณ เรืองปราชัญญ์ เจ้าหน้าที่ส่วนวิเคราะห์งบประมาณ จะจัดทำรายงานการเงิน เสนอที่ประชุมคณะอนุกรรมการบริหารโครงการฯ เพื่อตรวจสอบ ต่อมา เมื่อนายทวิศักดิ์

/เจ้าหน้าที่...

เจ้าหน้าที่ส่วนวิเคราะห์งบประมาณได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่แทน ก็มีแต่นางสุวิมล ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์งบประมาณ ที่นำบัญชีเงินฝากธนาคารมาตรวจสอบเป็นครั้งคราว เท่านั้น ภายหลังจากนางสุวิมลลาออกจากราชการเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๘ ก็มีได้มีการตรวจสอบแต่อย่างใดอีก ดังนี้ แม้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จะได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ส่วนวิเคราะห์งบประมาณรับผิดชอบ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เองเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลระบบการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายของเจ้าหน้าที่โดยตรง ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงยังมีหน้าที่ความรับผิดชอบทั่วไปในการควบคุมดูแลระบบการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายของเจ้าหน้าที่ไม่ว่าจะมีระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎได้กำหนดไว้หรือไม่ก็ตาม จึงควรกำหนดให้มีมาตรการป้องกันภายในฝ่ายปกครองโดยให้จัดทำบัญชีการฝากถอนเงินของโครงการฯ แล้วรายงานจำนวนยอดเงินที่เหลือในบัญชีเงินฝากธนาคารหรือตรวจสอบยอดบัญชีเงินฝากธนาคาร ทุกครั้งที่มีการเบิกถอนเงินไปดังที่เคยปฏิบัติกันมาต่อไป เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริต เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ หาได้ใส่ใจถึงมาตรการป้องกันเช่นนี้ไม่ แต่กลับปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแลทั้งที่นายทวิศักดิ์เองก็เป็นผู้ดำเนินการฝากถอนเงินของโครงการฯ แต่เพียงผู้เดียวและยังเป็นผู้ถือสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารไว้ตามลำพังด้วย จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ดังกล่าว ฉะนั้น ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ที่ว่า ระเบียบของทางราชการและมติของที่ประชุม คณะอนุกรรมการบริหารโครงการฯ ไม่ได้กำหนดให้ทำบัญชีรายจ่ายหรือทำรายงานการเงิน เสนอต่อที่ประชุม ทำให้ไม่มีเหตุที่จะต้องควบคุมให้นายทวิศักดิ์ต้องปฏิบัติ จึงมิใช่ การปฏิบัติหน้าที่โดยละเลยต่อหน้าที่ จึงเป็นข้ออ้างที่รับฟังไม่ได้

กรณีจึงต้องพิจารณาต่อไปว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ดังที่กล่าวมานั้น จะเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือไม่ จำต้องพิจารณา ให้ได้ความเสียก่อนด้วยว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้ง ๑๒ ครั้ง เป็นผลโดยตรงหรือใกล้ชิดกับ เหตุที่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวหรือไม่ เมื่อพิจารณาจากใบถอนเงินของนายทวิศักดิ์จำนวน ๑๒ ฉบับ ซึ่งเกิดขึ้นในครั้งแรกในเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๘ จนถึงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๙ ดังนี้ ครั้งที่ ๑ ไม่มีการแก้ไขจำนวนเงิน แก้ไขเดือนจาก เมษายน เป็น พฤษภาคม แก้ไขชื่อนักวิจัยออกแล้วเพิ่มเติมชื่อพวกตนเอง คือ นายสมพงษ์ ชุมแวงวาปี เมื่อธนาคารฯ ออกเช็คเชียร์เช็คแล้วได้เบียดบังเงินไปโดยทุจริตจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๒ แก้ไขจำนวนเงินจาก ๔๒,๐๐๐ บาท เป็น ๕๔๒,๐๐๐ บาท แก้ไขเดือนจาก เมษายน

/เป็น พฤษภาคม...

เป็น พฤษภาคม แก้ไขชื่อนักวิจัยบางคนออกแล้วเพิ่มเติมชื่อพวกตนเอง คือ นายสมพงษ์ เมื่อธนาคารฯ ออกแคชเชียร์เช็คแล้วเบียดบังเงินไปโดยทุจริตจำนวน ๒๔๒,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๓ ไม่มีการแก้ไขจำนวนเงิน ไม่มีการแก้ไขเดือน แก้ไขชื่อนักวิจัยบางคนออกแล้วเพิ่มเติมชื่อพวกตนเอง คือ ศาสตราจารย์ อุดมพร บัวพันธ์ เมื่อธนาคารฯ ออกแคชเชียร์เช็คแล้วเบียดบังเงินไปโดยทุจริตจำนวน ๑๑๑,๗๐๐ บาท ครั้งที่ ๔ ไม่มีการแก้ไขจำนวนเงิน ไม่มีการแก้ไขเดือน แก้ไขชื่อนักวิจัยบางคนออกแล้วเพิ่มเติมชื่อพวกตนเอง คือ นางอุดมพร เมื่อธนาคารฯ ออกแคชเชียร์เช็คแล้วเบียดบังเงินไปโดยทุจริตจำนวน ๕๗,๒๔๐ บาท ครั้งที่ ๕ แก้ไขจำนวนเงินจาก ๔๒๖,๕๐๐ บาท เป็น ๔๖๒,๕๐๐ บาท แก้ไขเดือนจาก พฤษภาคม เป็น มิถุนายน แก้ไขชื่อนักวิจัยออกเป็นรายชื่อ ๕ คน โดยมีชื่อนายทวีศักดิ์รวมอยู่ด้วย เมื่อธนาคารฯ ออกแคชเชียร์เช็คแล้วเบียดบังเงินไปโดยทุจริตจำนวน ๔๓๘,๘๐๐ บาท ครั้งที่ ๖ แก้ไขจำนวนเงินจาก ๗๓,๖๐๐ บาท เป็น ๓๗๓,๖๐๐ บาท แก้ไขเดือนจาก พฤษภาคม เป็น มิถุนายน แก้ไขชื่อนักวิจัยออกเป็นรายชื่อ ๖ คน โดยมีชื่อพวกตนเองคือ นางอุดมพรรวมอยู่ด้วย เมื่อธนาคารฯ ออกแคชเชียร์เช็คแล้วเบียดบังเงินไปโดยทุจริตจำนวน ๙๙,๖๖๐ บาท ครั้งที่ ๗ แก้ไขจำนวนเงินจาก ๗๓,๗๒๐ บาท เป็น ๗๗๓,๖๐๐ บาท ไม่มีการแก้ไขเดือน แก้ไขชื่อนักวิจัยบางคนออกแล้วเพิ่มเติมชื่อนายทวีศักดิ์ เมื่อธนาคารฯ ออกแคชเชียร์เช็คแล้วเบียดบังเงินไปโดยทุจริตจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๘ แก้ไขจำนวนเงินจาก ๗๓,๑๒๐ บาท เป็น ๖๗๓,๑๒๐ บาท แก้ไขเดือนจาก มิถุนายน เป็น กรกฎาคม แก้ไขชื่อนักวิจัยบางคนออกแล้วเพิ่มเติมชื่อนายทวีศักดิ์ เมื่อธนาคารฯ ออกแคชเชียร์เช็คแล้วเบียดบังเงินไปโดยทุจริตจำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๙ แก้ไขจำนวนเงินจาก ๓๐๐,๐๐๐ บาท เป็น ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท แก้ไขเดือนจาก มิถุนายน เป็น กรกฎาคม แก้ไขชื่อนักวิจัยออกแล้วเพิ่มเติมชื่อนายทวีศักดิ์ เมื่อธนาคารฯ ออกแคชเชียร์เช็คแล้วเบียดบังเงินไปโดยทุจริตจำนวน ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๑๐ แก้ไขจำนวนเงินจาก ๖๐๐,๐๐๐ บาท เป็น ๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท แก้ไขเดือนจาก สิงหาคม เป็น กันยายน แก้ไขชื่อนักวิจัยออกแล้วเพิ่มเติมชื่อนายทวีศักดิ์ เมื่อธนาคารฯ ออกแคชเชียร์เช็คแล้วเบียดบังเงินไปโดยทุจริตจำนวน ๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๑๑ แก้ไขจำนวนเงินจาก ๖๐๓,๕๐๐ บาท เป็น ๓,๖๐๓,๕๐๐ บาท ไม่มีการแก้ไขเดือน แก้ไขชื่อนักวิจัยออกแล้วเพิ่มเติมชื่อ

/นายทวีศักดิ์...

นายทวิศักดิ์ กับพวก คือ นางบุญล้อม สุวรรณรัตน์ เมื่อธนาคารฯ ออกเช็คเช็คแล้ว
~~เบียดบังเงินไปโดยทุจริตจำนวน ๓,๖๐๓,๕๐๐ บาท ครั้งที่ ๑๒~~ ~~แก้ไขจำนวนเงินจาก~~
 ๑,๖๖๔,๐๒๐ บาท เป็น ๖,๗๖๔,๐๒๐ บาท ~~แก้ไขเดือนและปีจาก ธันวาคม ๒๕๓๘~~
 เป็น มกราคม ๒๕๓๙ ~~แก้ไขชื่อนักวิจัยออกแล้วเพิ่มเติมชื่อนายทวิศักดิ์ กับพวก คือ~~
 นางบุญล้อม และนายสมพงษ์ เมื่อธนาคารฯ ออกเช็คเช็คแล้วเบียดบังเงินไปโดยทุจริต
 จำนวน ๖,๗๖๔,๐๒๐ บาท

จะเห็นได้ว่า จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏความเสียหายทั้งหมดที่เกิดขึ้นเป็นผล
 มาจากการแก้ไขใบถอนเงินของธนาคารภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ลงลายมือชื่อ
 ในใบถอนเงินทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขจำนวนเงิน แก้ไขเดือน และหรือแก้ไขรายชื่อ
 นักวิจัยผู้มีสิทธิรับเงิน โดยต้นฉบับใบถอนเงินทุกฉบับมีร่องรอยการแก้ไขเป็นที่ประจักษ์
 มองเห็นได้อย่างชัดเจน โดยไม่มีลายมือชื่อเจ้าของบัญชีกำกับในส่วนที่แก้ไข มีรอยลบ
 ชีตฆ่าข้อความและตัวเลขออกแล้วเขียนด้วยลายมือที่บรรบรอยลบหรือมีการพิมพ์ตัวเลขเพิ่ม
 ไม่อยู่ในบรรทัดหรือแนวเดียวกับตัวเลขหลักอื่นๆ อันเป็นการปลอมแปลงเอกสารและ
 ยักยอกทรัพย์โดยมีเจตนาทุจริตของนายทวิศักดิ์ที่ได้กระทำขึ้นภายหลังที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง
 ได้ลงลายมือชื่อในใบถอนเงินดังกล่าวนั้นแล้ว ดังนี้ แม้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะได้ขีดเส้น
 ในช่องว่างเพื่อไม่ให้มีเนื้อที่ที่จะเขียนเติมหรือวงเล็บล้อมกรอบทั้งตัวหน้าและตัวหลังก่อนที่
 จะลงลายมือชื่อตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑
 ก็มีอาจป้องกันการเบียดบังเงินไปโดยทุจริตด้วยวิธีปลอมแปลงแก้ไขจำนวนเงิน ชื่อนักวิจัย
 ผู้มีสิทธิรับเงินเป็นชื่อนายทวิศักดิ์กับพวก อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
 ได้อยู่ดี ลักษณะการกระทำทุจริตของนายทวิศักดิ์ดังกล่าว จึงเป็นเรื่องที่เหลือวิสัย
 ที่วิญญูชนจะป้องกันได้ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ขีดเส้นในช่องว่างเพื่อไม่ให้มีเนื้อที่
 จะเขียนเติมหรือวงเล็บล้อมกรอบทั้งตัวหน้าและตัวหลังก่อนที่จะลงลายมือชื่อ จึงหาได้เป็น
 เหตุโดยตรงหรือโดยอ้อมที่จะทำให้นายทวิศักดิ์กระทำความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่
 ส่วนการไม่ควบคุมดูแลให้มีการทำบัญชีการเบิกจ่ายเงินหรือตรวจสอบการเคลื่อนไหวของ
 บัญชีเงินฝากธนาคาร จริงอยู่หากผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จัดให้มีมาตรการป้องกันดังเช่นที่เคยปฏิบัติกันมา
 ก็จะเป็นวิธีป้องกันการทุจริตดังกล่าวที่ดี แต่ก็เพียงทำให้นายทวิศักดิ์หาโอกาสแก้ไขใบถอน
 เงินของธนาคารได้ยากขึ้นเท่านั้น เนื่องจากมูลเหตุแห่งคดีนี้เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่

/นางสุวิมล...

นางสุวิมล วัฒนชาติ ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์งบประมาณ ลาออกจากราชการแล้วมิได้มีผู้ใด มาตรวจสอบอีก หากให้มีการทำบัญชีการเบิกจ่ายเงินหรือตรวจสอบการเคลื่อนไหวของ บัญชีเงินฝากธนาคาร แล้วรายงานการเงินเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการวิจัย เกี่ยวกับโรคเอดส์เพื่อตรวจสอบ นายทวีศักดิ์ซึ่งเป็นผู้ที่รู้ข้อมูลดีที่สุด เมื่อได้ทูลจรีต เบียดบังเอาเงินไปก็ต้องจัดให้มีการรายงานการเงินเท็จเช่นกัน การทำบัญชีการเบิก จ่ายเงินหรือตรวจสอบการเคลื่อนไหวของบัญชีเงินฝากธนาคารหรือไม่ ก็คงไม่สามารถ ป้องกันการทุจริตดังกล่าวได้เช่นกันอย่างแน่แท้ และเมื่อมิได้มีกฎหมายหรือระเบียบใด กำหนดหน้าที่ดังเช่นผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ให้ต้องใช้ความระมัดระวังป้องกันเช่นนั้น อีกทั้งการที่ นายทวีศักดิ์ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการโครงการฯ ทำงาน ร่วมกับผู้ฟ้องคดีทั้งสองด้วย จึงเป็นธรรมดาของการทำงานที่ผู้ทำงานร่วมกันจะต้องมีความ เชื่อถือและไว้วางใจกันได้ในระดับหนึ่ง อีกทั้งวิญญูชนก็ไมอาจพึงคาดหมายได้ว่าจะมีการ ทุจริตโดยแก้ไขใบถอนเงินดังกล่าว การที่ไม่ได้จัดให้มีการทำบัญชีเบิกจ่ายหรือตรวจสอบ การเคลื่อนไหวของบัญชีเงินฝากธนาคารและรายงานการเงินเสนอต่อที่ประชุมอนุกรรมการ บริหารโครงการวิจัยฯ เพื่อตรวจสอบ จึงอาจเป็นข้อที่ตำหนิได้บ้างเท่านั้น ดังนั้น หากผู้ฟ้องคดี ทั้งสองจะปฏิบัติหน้าที่ตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าว และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ควบคุมดูแลให้มีการทำบัญชีการเบิกจ่ายเงินหรือตรวจสอบการเคลื่อนไหวของบัญชีเงิน ฝากธนาคาร ก็ไม่อาจป้องกันการแก้ไขใบถอนเงินของธนาคารด้วยวิธีการต่าง ๆ ของ นายทวีศักดิ์ได้อยู่ดี และมีผลแตกต่างเพียงจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้นเท่านั้น การลงลายมือชื่ออนุมัติให้มีการเบิกจ่ายในใบถอนเงิน โดยปล่อยให้มิใช่ช่องว่าง มิได้ขีดเส้น หน้าจำนวนเงินและตัวอักษรเพื่อป้องกันมิให้มีช่องว่าง อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือ กระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๑๙๔๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ เรื่อง การกรอก จำนวนเงินในฎีกาเบิกเงินจากคลังและในเช็ค และการไม่ควบคุมดูแลให้มีการทำบัญชีการ เบิกจ่ายเงินหรือตรวจสอบการเคลื่อนไหวของบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง อย่างดีก็เป็นเพียงความบกพร่องที่ขาดความระมัดระวังที่ทำให้นายทวีศักดิ์กระทำการทุจริต ดังกล่าวได้ แม้จะมีได้เป็นผลโดยตรงที่ทำให้เกิดความเสียหายขึ้น และแม้พระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะมีใช้กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่

/การกระทำ...

การกระทำอันเป็นเหตุแห่งความเสียหายมีขึ้น แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร่วมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และได้มีการฟ้องเป็นคดีเพื่อเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายเป็นเวลาพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อันเป็นกฎหมายใหม่ได้มีผลใช้บังคับแล้ว และเมื่อดูเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้แล้ว เห็นว่า มีความมุ่งหมายที่จะไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่เกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ และไม่ต้องการให้นำหลักในเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นอันมุ่งหมายแต่เพียงจะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อเจ้าหน้าที่แต่ละคน อันเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และบั่นทอนขวัญและกำลังใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่จนกลายเป็นปัญหาในการบริหารงานราชการ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น อันเห็นได้ว่าเป็นความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นกฎหมายใหม่ที่มุ่งที่จะไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่มีได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อตามกฎหมายเก่า หากแต่จะต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง อันเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการที่จะเข้าไปปรับผลที่เกิดขึ้นแทนเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ประกอบกับการกระทำของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยหลักถือเป็นการกระทำของรัฐอยู่แล้ว รัฐจึงต้องรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้นเหมือนกับการกระทำของตนเอง ดังนั้น การที่กฎหมายให้รัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดในกรณีของการประมาทเลินเล่อหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเจตนารมณ์มิใช่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบในการกระทำนั้นเอง หากแต่กฎหมายต้องการที่จะให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างระมัดระวังเอาใจใส่ แต่การกระทำโดยทุจริตของนายทวีศักดิ์ดังที่ได้กล่าวมา เป็นการเหลือวิสัยที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองในฐานะเจ้าหน้าที่ในฐานะกรรมการโครงการที่จะเอาใจใส่ดูแลได้ และการที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะมีใช้กฎหมายที่ใช้อยู่ขณะที่มีการกระทำการปลอมแปลงและยกยอกทรัพย์โดยทุจริตของนายทวีศักดิ์ แต่เมื่อมีการเรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องร่วมรับผิดชอบ

/แห่งการ...

แห่งการกระทำละเมิดของนายทวีศักดิ์ นั้น พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้มีผลบังคับใช้แล้ว การที่จะให้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับกับผู้ฟ้องคดี นอกจากจะไม่ขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว การใช้กฎหมายในลักษณะที่เป็นคุณแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ไม่ได้มีผลเป็นการกระทบสิทธิของบุคคลอื่นหรือแม้แต่สิทธิของรัฐเอง เพราะนอกจากจะถือว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งสองในขณะปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นการกระทำของรัฐเองแล้ว การที่รัฐตราพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้เจ้าหน้าที่รับผิดในผลแห่งละเมิดที่กระทำต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ได้กระทำโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น เห็นได้ว่า รัฐมีเจตนารมณ์ที่จะเข้าไปรับผลแห่งการกระทำละเมิดนั้นเอง หรือถือการกระทำนั้นเป็นการกระทำของตน คือเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิด ดังนั้น การใช้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลย้อนหลังไปถึงในขณะที่มีการกระทำนั้นเกิดขึ้น อันเป็นคุณแก่ผู้ฟ้องคดีให้ไม่ต้องรับผิด จึงมิได้มีผลกระทบต่อสิทธิของรัฐแต่อย่างใด ด้วยเหตุผลดังกล่าวมา คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๒ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ และตามหนังสือทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๓ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตามลำดับ ร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเงินจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๕๐ บาท จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ร่วมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นจำนวนเงิน ๘,๒๔๑,๖๖๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเงินให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสร็จ แต่ดอกเบี้ยคำนวณถึงวันฟ้องต้องไม่เกิน ๖๔๔,๒๓๘.๓๓ บาท ตามคำขอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ร่วมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นจำนวนเงิน ๑๐,๐๔๙,๕๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเงินให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสร็จ แต่ดอกเบี้ยคำนวณถึงวันฟ้องต้องไม่เกิน ๖๓๗,๙๘๓.๕๙ บาท ตามคำขอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

/พิพากษา...

พิพากษาแก้ เป็นให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๒ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ทม ๐๒๐๒.๖(๙)/๑๒๖๑๓ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตามลำดับ ร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเงินจำนวน ๑๐,๑๔๖,๕๕๐ บาท คินค่าธรรมเนียมศาลทั้งสองศาลทั้งหมดในส่วนของผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง และไม่คินค่าธรรมเนียมศาลให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นอกจากนี้แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น

นายหัสวุฒิ วิฑิตวิริยกุล
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

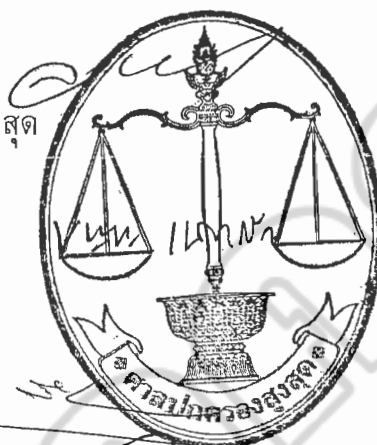
ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายพีระพล เขานนศิริ
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายชาญชัย แสวงศักดิ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายจรูญ อินทจาร
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายไพบุลย์ เสียงก้อง
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายจิรศักดิ์ จิรวดี

